

Vlaams
Parlement

stuk **112** (2014-2015) – Nr. 1
ingediend op 6 oktober 2014 (2014-2015)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met
het Protocol van Nagoya
inzake toegang tot genetische rijkdommen
en de eerlijke en billijke verdeling van
voordelen voortvloeiende uit hun gebruik
bij het Verdrag inzake biologische diversiteit,
gedaan te Nagoya op 29 oktober 2010,
alsmede met zijn bijlage

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet.....	23
Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen	27
Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen.....	39
Advies van de Raad van State	43
Ontwerp van decreet.....	49
Bijlagen:	
– Nederlandse vertaling van het protocol.....	53
– Engelse tekst van het protocol.....	71

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Algemene inleiding over het protocol*1.1. Situering*

Dit dossier slaat op het 'Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and the Fair and Equitable Sharing of Benefits arising from their utilization to the Convention on Biological Diversity' ofwel 'Protocol van Nagoya inzake toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen voortvloeiende uit hun gebruik bij het Verdrag inzake biologische diversiteit', hierna doorgaans afgekort tot Protocol van Nagoya of Nagoya Protocol.

Het Nagoya Protocol werd aangenomen op 29 oktober 2010 te Nagoya, Japan, op de tiende Conferentie van de Partijen bij het Biodiversiteitsverdrag (CBD COP10). Het geldt samen met de andere resultaten van de succesvolle CBD COP10 als een van de belangrijkste verwezenlijkingen van het Belgische voorzitterschap van de Raad van Ministers van de EU (Europese Unie) in de leefmilieu-filière in 2010.

Het Biodiversiteitsverdrag (Convention on Biological Diversity, hierna CBD) is het belangrijkste internationale kader voor maatregelen voor het behoud van de biologische diversiteit, het duurzame gebruik van bestanddelen daarvan en de eerlijke en billijke verdeling van de voordelen voortvloeiende uit het gebruik van genetische rijkdommen (de drie doelstellingen van de CBD). Met 193 partijen heeft het een nagenoeg universeel lidmaatschap.

De CBD vormt samen met het Klimaatsverdrag en het Antidesertificatieverdrag de drie Rioverdragen (verwijzend naar de in 1992 gehouden Rio Conferentie inzake Milieu en Ontwikkeling) of de drie grote leefmilieuverdragen van de derde generatie. Deze worden gekenmerkt door het afstappen van een louter reactieve benadering (met name in antwoord op een acute milieucrisis) en van een fragmentaire of sectoriële benadering, en kenmerken zich daarentegen door een holistische benadering van leefmilieubescherming, door deze te verzoenen met economische en sociale ontwikkeling door middel van het concept van duurzame ontwikkeling. De CBD heeft betrekking op het behoud en de bescherming van de diversiteit van ecosystemen, soorten en genetische rijkdommen en verbindt het behoud ervan met economische en sociale doestellingen. Op die manier erkent de CBD dat het niet enkel gaat over planten, dieren, micro-organismen en ecosystemen, maar ook over de mens en zijn nood aan voedselveiligheid, medicijnen, gezonde lucht, vers water enzovoort, kortom zijn nood aan een gezond leefmilieu om in te leven. Dit vereist van die laatste dan weer een levenswijze die een uitputting van biologische rijkdommen tegengaat.

De achterliggende ratio achter de derde doelstelling van de CBD, met name de eerlijke en billijke verdeling van de voordelen voortvloeiende uit het gebruik van genetische rijkdommen (ABS), is dat door het verlenen van een waarde aan de diversiteit van genetische rijkdommen, er een bijkomende stimulans ontstaat om die diversiteit te beschermen en in stand te houden, wat op zijn beurt zou moeten bijdragen tot ontwikkeling en menselijk welbehagen.

Artikel 15 van de CBD erkent de soevereine rechten van staten over hun genetische rijkdommen en de bevoegdheid van staten om de toegang ertoe te regelen. Het bepaalt dat elke partij maatregelen moet nemen van wetgevende, reglementaire of beleidsmatige aard teneinde te bewerkstelligen dat de resultaten van onderzoek en ontwikkeling en de voordelen van het commercieel of ander gebruik van de genetische rijkdommen op eerlijke en billijke wijze worden gedeeld met de partij die deze genetische rijkdommen levert. Elke partij dient er ook naar te streven om

voorwaarden te scheppen voor het vergemakkelijken van de toegang tot genetische rijkdommen voor in milieu-opzicht verantwoorde gebruiksdoeleinden.

Het Nagoya Protocol regelt de toegang tot en het delen van voordelen uit genetische rijkdommen en hiermee verbonden traditionele kennis. Het protocol wenst hiermee bij te dragen aan de drie doelstellingen van de CBD: met name het behoud van de biologische diversiteit, het duurzame gebruik van bestanddelen daarvan en de eerlijke en billijke verdeling van de voordelen voortvloeiende uit het gebruik van genetische rijkdommen door effectieve uitvoering te geven aan artikel 15 en artikel 8(j) van de CBD.

1.2. Inhoud van het Nagoya Protocol – belangrijkste bepalingen

Sterk vereenvoudigd, kan het Nagoya Protocol worden samengevat als de verbintenis van gebruikerslanden om erop toe te zien dat de gebruikers van genetische rijkdommen de ABS-regelgeving uit het oorsprongsland naleven (artikel 13), in ruil voor de verbintenis van oorsprongslanden om ervoor te zorgen dat hun ABS-regelgeving duidelijk en transparant is (artikel 6.3).

Het Nagoya Protocol heeft een vrij ruim toepassingsgebied en betreft alle onderzoek en ontwikkeling (het zogenaamde 'gebruik') op de genetische en biochemische samenstelling van genetische rijkdommen, ongeacht of het hierbij materiaal van plantaardige, dierlijke, microbiële of andere oorsprong betreft, voor zover het functionele eenheden van erfelijkheid bevat (artikel 2, c). Enkel menselijk genetisch materiaal is uitgesloten (paragraaf 5, CBD COP, Decision X/1).

Op basis van het belang voor de uitvoering van het Nagoya Protocol wordt onderscheid gemaakt tussen kernverplichtingen en bijkomende maatregelen die verder gaan of nog verder moeten ontwikkeld worden op internationaal niveau.

a) Zes kernverplichtingen

Deze hebben betrekking op de artikels van het Nagoya Protocol die meest dringend moeten behandeld worden, ofwel als voorwaarde voor de ratificatie ofwel als minimumvoorwaarde om bij te dragen tot de drie doelstellingen van de CBD:

- operationaliseren van de toegang tot genetische rijkdommen en traditionele kennis (artikel 6, 7 en 8);
- verdeling van voordelen (artikel 5 en 9) op basis van onderling overeengekomen voorwaarden (artikel 18);
- aanstellen van bevoegde nationale instanties en het nationaal contactpunt (artikel 13);
- voorzien van maatregelen voor naleving van de wetgeving van het oorsprongsland (artikel 15 en 16);
- een of meer controlepunten aanduiden (artikel 17);
- informatie uitwisselen in verband met de uitvoering van het Nagoya Protocol, via het ABS Clearing House (artikel 14).

b) Bijkomende verplichtingen

De partijen moeten vervolgens onder meer omstandigheden creëren die het biodiversiteitsgerelateerd onderzoek stimuleren (artikel 8.1), gebruikers en aanbieders stimuleren om opbrengsten aan te wenden voor het behoud van de biodiversiteit en het duurzame gebruik van zijn bestanddelen (artikel 9), ernaar streven om samen te werken voor situaties waarbij hetzelfde genetisch materiaal zich op het grondgebied van meer dan een partij bevindt (artikel 11.1), voorzien in maatregelen voor de bewustmaking van het belang van genetische rijkdommen (artikel 21), voor samenwerking op het vlak van capaciteitsopbouw (artikel 22) en voor de overdracht van technologieën (artikel 23).

Daarnaast bevat het Nagoya Protocol ook een uitgebreide en vaak analoge regeling voor traditionele kennis verbonden aan genetische rijkdommen van inheemse en lokale gemeenschappen (artikelen 5.2, 5.5, 6.2, 7, 11.2 en 12). Hun traditionele kennis is doorgaans het aanknopingspunt en de leidraad voor het ontwikkelen van nieuwe producten en diensten op basis van genetische rijkdommen. Door in een analoge regeling te voorzien als deze tussen staten is het protocol vrij vooruitstrevend.

2. Adviezen

2.1. Advies van de Minaraad

De Minaraad (Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen) deelt met zijn schrijven van 12 februari 2014 onder referte 01/M6/2014/159 mee geen advies uit te brengen over het ontwerp van decreet, maar later inhoudelijk beleidsmatig over de uitvoering te adviseren.

2.2. Advies van de SARiV

De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) bracht op 11 februari 2014 zijn advies 2014/4 uit over het ontwerp van decreet.

De SARiV maakt enkele opmerkingen bij het nog te sluiten samenwerkingsakkoord. De raad merkt op dat hierin ook best een aantal praktische afspraken voor de operationalisering opgenomen worden. Het is inderdaad de bedoeling om onder andere de aanduiding en werking van het nationaal contactpunt en de bevoegde nationale instanties voor ABS (artikel 13) vast te leggen in het akkoord. Daarnaast is het, zoals de raad stelt, inderdaad belangrijk om in het samenwerkingsakkoord rekening te houden met de in voorbereiding zijnde Europese verordening betreffende voor gebruikers bestemde nalevingsmaatregelen die voortvloeien uit het Protocol van Nagoya inzake toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen voortvloeiende uit hun gebruik in de Unie. Het is echter wel zo dat de verordening nog in een aantal uitvoeringshandelingen voorziet en dat daardoor nog niet alle finesses van de toepassing van de verordening bekend zijn. Bij de uitwerking van het samenwerkingsakkoord zal de impact van de op handen zijnde verordening bestudeerd en in rekening genomen worden.

Ten tweede merkt de raad op dat er nog heel wat onduidelijkheid heerst over de impact van het Protocol van Nagoya in Vlaanderen, bijvoorbeeld op overheidsinstellingen die genetische hulpbronnen bezitten – zoals de Plantentuin Meise – of voor de Vlaamse onderzoekscentra en de biotechbedrijven. Wat de overheidsinstellingen betreft is het zo dat de verordening die momenteel wordt voorbereid, voorziet in de aanleg van een register van collecties. Een (deel van) een collectie kan hierin worden opgenomen wanneer de collectie aan bepaalde criteria voldoet. Het ontwerp van verordening verplicht gebruikers om passende zorgvuldigheid aan de dag te leggen om na te gaan of aan de wetgeving of regelgevingseisen van het land van levering inzake toegang en verdeling van voordelen is voldaan. Daartoe moeten zij onder meer de nodige informatie verzamelen. Voor genetische rijkdommen verworven uit een collectie worden zij geacht voldaan te hebben aan die verplichting om informatie te verzamelen. Voor zover zij aan de criteria voldoen, zullen de overheidsinstellingen die genetische hulpbronnen bezitten, kunnen vragen om deel uit te maken van het register van collecties van de Unie. Wat de Vlaamse onderzoekscentra en de biotechbedrijven betreft, is het zo dat zij voor het gebruik van genetische rijkdommen zullen moeten voldoen aan de verplichtingen voor gebruikers en hierover op bepaalde momenten een verklaring zullen moeten afleggen, zoals in het ontwerp van verordening wordt uiteengezet. De naleving door gebruikers zal gecontroleerd worden door de lidstaten en in geval van niet-naleving zullen sancties worden opgelegd.

De raad vraagt verder dat Vlaanderen in de tenuitvoerlegging van het Protocol van Nagoya het behoud van biologische diversiteit en het duurzaam gebruik van genetische hulpbronnen ter harte neemt. Specifiek voor België vraagt de raad dat de bevoegdheidsverdeling niet mag leiden tot een 'race to the bottom' tussen de verschillende entiteiten om hun economische en handelsactiviteiten te steunen in een internationaal competitieve omgeving. Het is inderdaad belangrijk dat alle overheden – zowel binnen België als binnen de EU – erover waken dat gebruikers hun verplichtingen op een correcte manier uitvoeren en daartoe de verordening daadwerkelijk uitvoeren en toepassen. Het vermijden van een mogelijke race to the bottom binnen Belgische context is een belangrijk aandachtspunt dat verder onderzoek verdient en meegenomen zal worden in de besprekingen met de andere Belgische overheden over de tenuitvoerlegging van het protocol en de verordening.

De raad merkt op dat Vlaanderen een rol kan spelen in de tenuitvoerlegging van artikel 22 in verband met de capaciteit om het Protocol van Nagoya uit te voeren in ontwikkelingslanden. Dat sluit volgens de raad aan bij de inzet van Vlaanderen voor duurzame ontwikkeling als transversaal thema. Deze suggestie zal nader onderzocht worden.

De raad wijst tevens op het nut dat het protocol zou kunnen hebben voor de rechten van inheemse volkeren, die ook aan bod kwamen in een resolutie van het Vlaams Parlement (*Parl.St.* VI.Parl. 1996-97, nr. 563/4).

Daarnaast haalt de SARiV een aantal belangrijke aandachtspunten aan omtrent het voorontwerp van instemmingsdecreet, meer bepaald omtrent werking en uitwerking van de artikelen 3 en 4. Met deze opmerkingen zal terdege rekening gehouden worden, alhoewel één opmerking of aanbeveling – met name dat gevraagd wordt rekening te houden met de parlementaire agenda, dit wil zeggen dat de periode van reces niet mag worden meegerekend in de termijn – moeilijk te realiseren lijkt, niet in het minst omdat noch België noch Vlaanderen de internationale agenda dicteert.

Het betrokken advies gaf geen aanleiding tot een wijziging van het voorontwerp van decreet.

2.3. *Advies van de Raad van State*

Het advies van de Raad van State werd verstrekt op 27 februari 2014 onder adviesnummer 54.909/1.

Dit advies bevat een belangrijke 'algemene opmerking', die nauw aansluit bij het advies van de SARiV omtrent de werking en uitwerking van de artikelen 3 en 4. In navolging van deze opmerking zal contact opgenomen worden met het Vlaams Parlement om te overleggen hoe een en ander best geregeld en afgesproken wordt zodat de voorziene verzetsprocedure effectief gemaakt wordt.

Het betrokken advies gaf geen aanleiding tot een wijziging van het voorontwerp van decreet.

3. **Artikelsgewijze bespreking van het protocol**

Artikel 1. Doelstelling

De doelstelling van het Nagoya Protocol wordt gedefinieerd als de eerlijke en billijke verdeling van de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van genetische rijkdommen, onder meer via passende toegang tot genetische rijkdommen en passende overdracht van relevante technologieën, rekening houdend met alle rechten ter zake van die bronnen en technologieën, en via passende financiering,

zodat wordt bijgedragen aan het behoud van biologische diversiteit en het duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan.

Het artikel verwijst dus naar de drie doelstellingen van het Verdrag inzake biologische diversiteit (CBD) en bepaalt dat het verdelen van de voordelen moet bijdragen aan het behoud van de biologische diversiteit en het duurzaam gebruik van de bestanddelen ervan.

Artikel 2. Begripsomschrijvingen

Het artikel bepaalt in eerste instantie dat de definities van artikel 2 van de CBD ook van toepassing zijn op het Nagoya Protocol.

Daarnaast worden, specifiek voor het protocol, de volgende begrippen gedefinieerd: 'Conferentie van de Partijen', 'Verdrag', 'gebruik van genetische rijkdommen', 'biotechnologie' en 'derivaat'.

Artikel 3. Werkingssfeer

Het Nagoya Protocol is van toepassing op de genetische rijkdommen binnen de werkingssfeer van artikel 15 van het verdrag en op de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van deze rijkdommen. Het is tevens van toepassing op traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen binnen de werkingssfeer van het verdrag en op de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van deze kennis.

Voor een goed begrip moet dit artikel samen gelezen worden met de begripsomschrijvingen uit artikel 2 van het protocol en met de artikelen 2 (begripsomschrijvingen), 4 (werkingssfeer) en 15 (toegang tot genetische rijkdommen) van de CBD.

De werkingssfeer van het Nagoya Protocol is, net als die van artikel 15 CBD, beperkter dan die van de CBD, aangezien gebieden buiten nationale jurisdictie, zoals de open zee, worden uitgesloten.

Artikel 4. Verhouding tot internationale verdragen en instrumenten

Het doel van artikel 4 is om de verhouding te regelen tussen het Nagoya Protocol en andere internationale instrumenten en werkzaamheden en praktijken uit hun hoofde, uit verwante domeinen of die dreigen te leiden tot tegenstrijdige verplichtingen voor de betrokken partijen. Een dergelijke bepaling komt vaak voor in een verdrag.

De eerste paragraaf van artikel 4 gaat over de verhouding tussen het Nagoya Protocol en bestaande instrumenten. De paragraaf stelt dat de bepalingen van dit protocol de rechten en verplichtingen van elke partij die voortvloeien uit bestaande internationale verdragen onverlet laten, behalve indien de uitoefening van die rechten of de nakoming van die verplichtingen een ernstige schade zou veroorzaken aan, of een bedreiging zou vormen voor, de biologische diversiteit. Hiermee wordt niet beoogd een hiërarchie aan te brengen tussen dit protocol en andere internationale instrumenten.

De tweede paragraaf van artikel 4 gaat over de verhouding tussen het Nagoya Protocol en nieuwe internationale verdragen die zouden kunnen worden opgesteld en uitgevoerd. De regels voor toepassing van dergelijke nieuwe verdragen zijn strikter dan die voor de bestaande instrumenten uit de vorige paragraaf. Er is namelijk bepaald dat nieuwe relevante internationale verdragen, waaronder specifieke verdragen voor toegang tot en verdeling van voordelen, door partijen

kunnen worden opgesteld en uitgevoerd, mits ze de doelen van het verdrag en dit protocol ondersteunen en er niet tegen indruisen.

De derde paragraaf van artikel 4 werd opgenomen om de verhouding te regelen met nuttige en relevante lopende werkzaamheden of praktijken uit hoofde van voor het Nagoya Protocol relevante internationale instrumenten en internationale organisaties. Er wordt gesteld dat met deze werkzaamheden of praktijken voldoende rekening zou moeten worden gehouden, mits deze de doelen van het verdrag en dit protocol ondersteunen en er niet tegen indruisen.

De bestaansreden voor deze ongewone paragraaf is dat men het voortbestaan van uitwisselingspraktijken onder de WHO (Wereldgezondheidsorganisatie) inzake pathogenen en virussen (waar verdeling van voordelen op een andere manier gebeurt) wou garanderen, en dat de relatie van het Nagoya Protocol met deze praktijken niet kon worden geregeld in de meer klassieke bepalingen uit de voorafgaande bepalingen. Ook elders in het protocol is er aandacht voor het belang van verdere uitwisseling van virussen en pathogenen (zie bijvoorbeeld artikel 8).

Paragraaf 4 tot slot regelt de verhouding tussen het Nagoya Protocol en meer specifieke instrumenten inzake toegang tot en verdeling van voordelen. Indien een specifiek internationaal instrument voor toegang tot en verdeling van voordelen van toepassing is dat verenigbaar is met en niet indruist tegen de doelen van het verdrag en dit protocol, is dit protocol niet van toepassing op de partij of partijen bij het specifieke instrument voor wat de specifieke genetische rijkdom betreft die onder dat specifieke instrument valt en voor wat het doel van dat instrument betreft. Er werd hier onder meer gedacht aan het FAO-Verdrag inzake plant-genetische bronnen voor voeding en landbouw (2002) (FAO: Food and Agriculture Organization of the United Nations).

Artikel 5. Eerlijke en billijke verdeling van voordelen

Artikel 5 is een van de belangrijkste artikelen van het protocol. Het artikel legt de verplichting neer dat voordelen die voortvloeien uit het gebruik van genetische rijkdommen alsmede uit daaruit voortvloeiende toepassingen en de commercialisering daarvan op een eerlijke en billijke wijze moeten worden gedeeld met de partij die de rijkdommen heeft geleverd en het land van oorsprong daarvan is of een partij is die de genetische rijkdommen heeft verworven in overeenstemming met het verdrag. De verdeling geschiedt op grond van onderling overeengekomen voorwaarden. Het artikel bouwt hier verder op artikel 15 (meer bepaald paragraaf 7) van de CBD en stelt dus niet alleen het principe dat voordelen moeten gedeeld worden vast, maar bepaalt ook welke partijen aanspraak kunnen maken op deze verdeling van voordelen.

Daarnaast creëert het artikel een verplichting voor elke partij om maatregelen te nemen voor de verdeling van voordelen die voortvloeien uit het gebruik van genetische rijkdommen gehouden door inheemse en lokale gemeenschappen en deze die voortvloeien uit het gebruik van traditionele kennis geassocieerd met genetische rijkdommen. Naargelang passend, moet België daartoe maatregelen nemen van wetgevende of bestuurlijke aard, dan wel beleidsmaatregelen.

De voordelen waar het om gaat, kunnen onder meer de monetaire en niet-monetaire voordelen zijn die staan vermeld in de bijlage bij het Nagoya Protocol, maar zijn hier niet tot beperkt.

Een belangrijke verwezenlijking van het Nagoya Protocol is dat bepaald is dat niet het krijgen van toegang, maar het gebruik de verplichting tot het delen van voordelen creëert.

Artikel 6. Toegang tot genetische rijkdommen

Artikel 6 bepaalt enerzijds dat de toegang tot genetische rijkdommen voor hun gebruik onderworpen is aan voorafgaande geïnformeerde instemming (PIC) van de partij die deze rijkdommen levert en het land van oorsprong van deze rijkdommen is of van een partij die de genetische rijkdommen in overeenstemming met het verdrag heeft verworven, tenzij anderszins bepaald door die partij. Het betreft hier – en dat is ook logisch – dezelfde partijen als degenen die overeenkomstig artikel 5 kunnen aanspraak maken op verdeling van voordelen.

Het artikel vereist verder, in paragraaf 3, dat elke partij die voorafgaande geïnformeerde toestemming vereist, maatregelen neemt om ervoor te zorgen dat haar systeem van voorafgaande geïnformeerde goedkeuring voldoet aan een aantal voorwaarden. Het gaat onder meer om het verzekeren van rechtszekerheid, eerlijke en niet-willekeurige procedures, een redelijke termijn voor het beantwoorden van vragen tot toegang enzovoort. Hiermee gaat het Nagoya Protocol verder dan de CBD en beperkt het de nationale autonomie inzake de uitwerking van nationale regels over het verlenen van voorafgaande geïnformeerde toegang. Op die manier wil men gebruikers, op wie verplichtingen inzake verdeling van voordelen rusten, een eerlijk, transparant en werkbaar kader bieden voor aanvragen tot toegang voor gebruik.

De tweede paragraaf van artikel 6 regelt de toegang tot genetische rijkdommen die gehouden worden door inheemse en lokale gemeenschappen. Toegang tot is het voorwerp van artikel 7.

Artikel 7. Toegang tot traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen

De onderhandelaars hebben ervoor gekozen om traditionele kennis te bespreken in een apart artikel en om enkel traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen te behandelen. Dat in tegenstelling tot artikel 15 van de CBD, waar een dergelijk verband tussen traditionele kennis en genetische rijkdommen niet was opgenomen.

Artikel 7 reflecteert internationale en nationale verplichtingen van partijen ten aanzien van traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen. De gevolgen van dit artikel voor de nationale regelgevingen inzake toegang tot en verdeling van voordelen hangen af van de onderhandelingen die momenteel plaatsvinden in de 'World Intellectual Property Organization' (WIPO) over traditionele kennis en genetische rijkdommen die gehouden worden door inheemse en lokale gemeenschappen.

Het Nagoya Protocol voert dus een nieuwe verplichting in voor overheden om de rechten van inheemse en lokale gemeenschappen, zoals uitgedrukt in de VN-Verklaring voor rechten voor inheemse volkeren te respecteren en te ondersteunen. Aangezien het protocol echter geen definities geeft, zal meer invulling moeten gegeven worden door de onderhandelingen in WIPO.

Inheemse en lokale gemeenschappen benadrukken in WIPO dat voorafgaande geïnformeerde toestemming en onderling overeengekomen voorwaarden (MAT) vereist zouden moeten worden wanneer er een beroep wordt gedaan op intellectueel eigendom met inbegrip van de toe-eigening van gepubliceerde traditionele kennis.

Daarbovenop is er ook nog een openstaand debat in WIPO over de betekenis van het concept 'traditionele kennis met betrekking tot' genetische rijkdommen. Vele ontwikkelingslanden en inheemse en lokale gemeenschappen zijn van mening dat wanneer genetische rijkdommen geëvolueerd zijn onder invloed van kweek, selectie en andere door hun uitgevoerde activiteiten, de kennis en de genetische

rijkdommen in kwestie niet afzonderlijk beschouwd kunnen worden. Anderen zouden daarentegen een duidelijke scheiding wensen tussen de genetische rijkdommen enerzijds en de kennis die ermee verband houdt, anderzijds. Er is nog steeds geen oplossing voor dit verschil in zienswijze.

Artikel 8. Bijzondere overwegingen

Artikel 8 probeert een oplossing te bieden voor een aantal controversiële punten tijdens de onderhandelingen, namelijk inzake:

- vereenvoudigde toegang voor niet-commerciële onderzoeksdoeleinden;
- vereenvoudigde toegang tot pathogenen en virussen; en
- de modaliteiten voor toegang tot genetische rijkdommen voor voedsel en landbouw.

Voor de uitwerking van procedures wordt verwezen naar het nationaal niveau.

Artikel 9. Bijdrage aan behoud en duurzaam gebruik

Artikel 9 bepaalt dat partijen gebruikers en leveranciers moeten aanmoedigen om de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van genetische rijkdommen in te zetten voor het behoud van de biologische diversiteit en het duurzame gebruik van de bestanddelen daarvan. Het artikel probeert op die manier de derde doelstelling van de CBD, zijnde de eerlijke en billijke verdeling van de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van genetische rijkdommen, te koppelen aan de eerste twee doelstellingen, met name het behoud van de biologische diversiteit en het duurzame gebruik van de bestanddelen ervan.

Artikel 10. Mondiaal multilateraal mechanisme voor de verdeling van voordelen

Artikel 10 bepaalt dat partijen de behoefte overwegen aan en modaliteiten van een mondiaal multilateraal mechanisme voor verdeling van voordelen die voortvloeien uit het gebruik van genetische rijkdommen en traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen die voorkomen in grensoverschrijdende situaties of voor situaties waarin het onmogelijk is voorafgaande geïnformeerde toestemming te verlenen of te verkrijgen.

Momenteel vinden multilaterale onderhandelingen plaats over de oprichting van zo een mechanisme.

Artikel 11. Grensoverschrijdende samenwerking

Net als artikel 10 probeert ook dit artikel een oplossing te bieden voor de tekortkomingen van de bilaterale aanpak van de CBD en het Nagoya Protocol inzake de ontwikkeling van nationale ABS-regimes en onderhandeling van contracten. In de praktijk zullen gebruikers allicht het land met de minst strenge regelgeving benaderen wanneer buurlanden die dezelfde genetische rijkdommen of traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen delen, het Nagoya Protocol op een andere manier ten uitvoer hebben gelegd. Om een dergelijke race to the bottom te vermijden, zou men (sub)regionale akkoorden kunnen sluiten. Artikel 11 biedt hiertoe de mogelijkheid.

Artikel 12. Traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen

Tijdens de onderhandelingen voor het Nagoya Protocol is duidelijk geworden dat traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen op een transversale manier moest behandeld worden, in aparte paragrafen. Artikel 12 is een zelfstandige bepaling die ten eerste tot doel heeft het begrip van traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen op internationaal vlak te bevorderen.

Anderzijds geeft dit artikel ook richting aan de nationale tenuitvoerlegging voor wat fundamentele vragen betreft, zoals inzake de erkenning van het gewoonterecht, de gemeenschapsprotocollen en de procedures van inheemse en lokale gemeenschappen. Hoewel daartoe verschillende voorstellen zijn gedaan, is publiek beschikbare traditionele kennis niet opgenomen in het Nagoya Protocol. Nationale ABS-regelgeving kan daar echter wel regels over bevatten.

Artikel 13. Nationale contactpunten en bevoegde nationale instanties

De nationale contactpunten die worden opgericht op basis van artikel 13 hebben tot doel de relatie tussen de overheden van partijen en het verdragssecretariaat te bevorderen. Zij kunnen ook een rol spelen in de nationale tenuitvoerlegging van het Nagoya Protocol, bijvoorbeeld door potentiële gebruikers informatie te verstrekken over de procedures met betrekking tot toegang en verdeling van voordelen.

De bevoegde nationale instantie is een overheidsinstelling die bepaalde taken op zich neemt in de tenuitvoerlegging van het verdrag. Zo zou de bevoegde nationale instantie bijvoorbeeld kunnen meewerken aan de uitwerking van regels inzake onderling overeengekomen voorwaarden.

Artikel 14. Uitwisselingscentrum voor toegang en verdeling van voordelen en het delen van informatie

De CBD heeft een mechanisme om informatie uit te wisselen over diverse aspecten van het verdrag, via internet (CBD Clearing House).

Artikel 14 richt een Uitwisselingscentrum voor toegang en verdeling van voordelen op, met gelijkaardige functies. Momenteel loopt er een pilootproject en worden discussies gevoerd over welke soorten informatie nuttig zouden zijn voor de partijen en zouden beantwoorden aan de informatiebehoeften van het Nagoya Protocol.

Artikel 15. Naleving van interne wet- of regelgeving over toegang en verdeling van voordelen

Al sinds de aanneming van de Bonnrichtsnoeren, eisten vele ontwikkelingslanden dat er doeltreffende maatregelen tegen biopiraterij zouden worden ontwikkeld. Artikel 15 is het antwoord op die vraag van ontwikkelingslanden. Het artikel verplicht partijen om maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat gebruikers van genetische rijkdommen die actief zijn op hun grondgebied de regelgeving inzake toegang en verdeling van voordelen van de andere partij respecteert en voorziet ook een systeem om niet-naleving van de regels hieromtrent aan te pakken. Het artikel legt basisverplichtingen op en laat het aan de nationale tenuitvoerlegging over om deze verder in te vullen.

Artikel 16. Naleving van interne wet- of regelgeving over toegang en verdeling van voordelen van traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen

Artikel 16 is de tegenhanger van artikel 15 voor wat traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen betreft.

Artikel 17. Het volgen van het gebruik van genetische rijkdommen

Artikel 17 betreft de verplichting om een systeem op te richten om het gebruik van genetische rijkdommen te volgen om zo de naleving van de toepasselijke nationale ABS-regelgeving te verbeteren.

Het belangrijkste element uit het volgsysteem zijn controlepunten. Die controlepunten verzamelen informatie over voorafgaande geïnformeerde toestemming, onderling overeen te komen voorwaarden, het gebruik van genetische rijkdommen en over internationaal erkende certificaten betreffende naleving.

Artikel 17 gaat niet over intellectuele eigendomsrechten of vrijgave van informatie bij de aanvraag tot patentering en legt op dat vlak geen verplichtingen op, ook al houden die dingen wel enigszins verband met de certificaten, controlepunten en naleving.

In tegenstelling tot de andere artikels uit het Nagoya Protocol, bestaat er voor artikel 17 geen tegenhanger over het volgen van traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen.

Dit artikel was een van de meest controversiële artikels tijdens COP 10 in Nagoya. In de finale versie zijn partijen niet verplicht om een bepaalde lijst van controlepunten op te richten en volstaat het dat zij, naar eigen inzicht, een of meerdere controlepunten oprichten. De opgerichte controlepunten moeten wel doeltreffend zijn.

Artikel 18. Naleving van onderling overeengekomen voorwaarden

De eerste paragraaf van dit artikel bepaalt dat elke partij zijn leveranciers en gebruikers van genetische rijkdommen en/of traditionele kennis moet aanmoedigen om in hun onderling overeen te komen voorwaarden (MAT), waar passend, bepalingen voor de regeling van geschillen op te nemen (rechtsmacht, toepasselijk recht en eventueel alternatieve vormen van geschillenbeslechting).

In de tweede en derde paragraaf engageren verdragspartijen zich ertoe om ervoor te zorgen dat het mogelijk is om eventuele geschillen voor de rechter te brengen en om, waar passend, maatregelen te nemen inzake toegang tot de rechter en het gebruik van mechanismen over de wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse vonnissen en scheidsrechterlijke uitspraken. Binnen België moeten geen bijkomende maatregelen genomen worden opdat aan deze verplichtingen zou zijn voldaan.

Artikel 19. Contractuele modelbepalingen

De artikelen 19 en 20 zijn het resultaat van een lange discussie. Tijdens de onderhandelingen stelde zich immers de vraag of men beter een en dezelfde reglementaire aanpak voor alle groepen van gebruikers van genetische rijkdommen zou opnemen in het Nagoya Protocol, of aparte regels zou maken per sector. De voorstanders van die laatste aanpak voerden aan dat naargelang de groep van gebruikers er een aanzienlijk verschil is in het gebruik van genetische rijkdommen en traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen en dat het daarom nuttig zou zijn om verschillende regels met betrekking tot toegang tot en verdeling van voordelen te gebruiken. Men dacht dan bijvoorbeeld aan de verschillen tussen gebruik van genetische rijkdommen voor fundamenteel niet-commercieel onderzoek door universiteiten, een gebruik door bedrijven voor de ontwikkeling van nieuwe producten of de sector van de biotechnologie enzovoort. Uiteindelijk werd overeengekomen dat het aan de onderling overeen te komen voorwaarden is om rekening te houden met de voorkeuren van de verschillende sectoren.

In principe is het aan de leverancier en gebruiker om de details van die onderling overeen te komen voorwaarden te bepalen, maar omwille van beperkte onderhandelingscapaciteit wilden vele ontwikkelingslanden dat het Nagoya Protocol en de nationale wetgeving toch een kader zouden uitwerken voor private onderling

overeen te komen voorwaarden om zo rechtvaardige overeenkomsten aan te moedigen, hierbij rekening houdend met de verschillen naar de sector.

Daarom bepaalt artikel 19 dat elke partij, waar passend, de ontwikkeling, de modernisering en het gebruik aanmoedigt van sectorale en sectoroverschrijdende contractuele modelbepalingen voor onderling over te komen voorwaarden.

Artikel 20. Gedragscodes, richtlijnen en beste praktijken en/of normen

Artikel 20 heeft een andere aanpak dan artikel 19 en verplicht de partijen om, waar passend, de ontwikkeling, de modernisering en het gebruik van vrijwillige gedragscodes, richtlijnen en beste praktijken en/of normen voor toegang en verdeling van voordelen aan te moedigen.

Een mogelijke verklaring voor de verschillende aanpak in artikel 19 en 20 zou kunnen zijn dat men op termijn de deur open wou houden voor de uitwerking van een meer gedetailleerd algemeen systeem van toegang tot en verdeling van voordelen.

Artikel 21. Bewustmaking

Artikel 21 betreft de verplichting voor de partijen om maatregelen te nemen ter bewustmaking van het belang van genetische rijkdommen en traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen en daarmee samenhangende kwesties op het gebied van toegang en verdeling van voordelen. Het artikel bevat ook een indicatieve lijst van dergelijke maatregelen.

Het artikel bouwt verder op de verplichtingen uit artikel 13 CBD over voorlichting en bewustmaking en artikel 17 over uitwisseling van informatie. De uitvoering ervan zal eveneens beïnvloed worden door de tenuitvoerlegging van artikel 22 Nagoya Protocol, wat hierna besproken wordt.

Artikel 22. Capaciteit

Artikel 22 gaat over capaciteitsvorming, capaciteitsontwikkeling en versterking van de personele middelen en institutionele capaciteiten om dit protocol effectief uit te voeren in partijen die ontwikkelingslanden zijn, met name de minst ontwikkelde landen en kleine eilandstaten in ontwikkeling, en partijen met een economie in overgang. Voor de tenuitvoerlegging moet het artikel samen genomen worden met artikel 21, 23 en 25 van het Nagoya Protocol.

Capaciteit in de ruime zin betreft zowel de capaciteit van individuen, van instellingen en van de samenleving in zijn geheel om problemen op te lossen en doelstellingen op een duurzame manier te bereiken. Er zijn dus drie niveaus waarop aan capaciteitsvorming zal moeten gedaan worden: op het niveau van het individu (ervaring, kennis en techniek), van de organisatie (systemen en procedures) en op systemisch niveau (politiek, regelgeving en sociale normen).

Artikel 23. Overdracht van technologie en samenwerking

Artikel 23 bouwt voort op de bepalingen van de CBD en verplicht partijen om enerzijds samen te werken bij technische en wetenschappelijke onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's ter verwezenlijking van het doel van het Nagoya Protocol en anderzijds om toegang tot technologie door en de overdracht daarvan aan partijen die ontwikkelingslanden zijn, met name de minst ontwikkelde landen en kleine eilandstaten in ontwikkeling, en partijen met een economie in overgang te bevorderen en aan te moedigen.

De CBD beschouwt overdracht van technologie als een essentieel onderdeel van de bepalingen inzake toegang tot genetische rijkdommen. Het idee is dat landen met een rijke biologische diversiteit toegang tot hun genetische rijkdommen zouden geven en dat zij in ruil onder andere een ruimere beschikbaarheid van wetenschappelijke en technische informatie zouden krijgen en toegang tot milieubewuste technieken om gebruik te maken van de rijkdommen die ze hebben. Op die manier wordt partijen een platform geboden om samen te werken bij technische en wetenschappelijke onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's.

Artikel 24. Niet-partijen

Net als andere internationale verdragen, kan het Nagoya Protocol geen verplichtingen opleggen aan niet-partijen. Een artikel over niet-partijen kan niet verder gaan dan het aanmoedigen van partijen om ten aanzien van niet-partijen gelijkaardige regels en principes toe te passen als degene die toepasselijk zijn op partijen. Zo voorziet het Cartagena Protocol over Bioveiligheid dat grensoverschrijdend verkeer van genetisch gemodificeerde organismen tussen partijen en niet-partijen verenigbaar moeten zijn met de doelstellingen van het protocol. Op die manier wil men fraude vermijden en niet-partijen aanmoedigen om partij te worden.

Een dergelijke aanpak werd hier echter niet gevolgd voor het Nagoya Protocol. Het Nagoya Protocol moedigt geen gelijke behandeling van niet-partijen aan. Artikel 24 bepaalt daarentegen dat partijen niet-partijen aanmoedigen om partij te worden.

Artikel 25. Financieel mechanisme en middelen

Artikel 25 betreft financiële steun aan ontwikkelingslanden en landen met een economie in overgang bij de tenuitvoerlegging van het Nagoya Protocol. Het doel van dergelijke steun is om ervoor te zorgen dat alle partijen de verplichtingen uit het protocol naleven. Dat is niet alleen in het belang van de partijen die de financiële steun ontvangen, maar van alle partijen samen omdat op die manier het protocol kan worden uitgevoerd. Het financieel mechanisme voor het Nagoya Protocol is hetzelfde als dat voor de CBD (Global Environment Fund). Bij de tenuitvoerlegging van artikel 25 moeten partijen rekening houden met artikel 20 CBD over financiële middelen.

Artikel 26. Conferentie van de Partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 27. Hulporganen

Artikel 27 betreft de mogelijkheid om bij of krachtens de CBD opgerichte hulporganen te laten fungeren ten behoeve van het Nagoya Protocol en bepaalt de dan toepasselijke regels. Voor een goed begrip moet dit artikel samen gelezen worden met artikel 23 CBD over de Conferentie van de Partijen (COP) en artikel 25 CBD over het Hulporgaan voor wetenschappelijk, technisch en technologisch advies.

Artikel 28. Secretariaat

UNEP is het Secretariaat, net als voor de CBD.

Artikel 29. Toezicht en rapportage

De gedetailleerde verslagen die de partijen ter uitvoering van dit artikel moeten opmaken, spelen een rol in de evaluatie van de doeltreffendheid van het Nagoya

Protocol die wordt uitgevoerd door de Conferentie van de Partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert (zie artikel 31).

Artikel 30. Procedures en mechanismen om de naleving van dit protocol te bevorderen

Artikel 30 betreft de oprichting door de Conferentie van de Partijen van samenwerkingsprocedures en institutionele mechanismen om de naleving van de bepalingen van het Nagoya Protocol te bevorderen en gevallen van niet-naleving aan de orde te stellen. De procedures en mechanismen omvatten bepalingen om waar nodig advies of bijstand aan te bieden.

De voorziene procedures en mechanismen kunnen ook nuttig zijn wat betreft de lacunes in het protocol en kunnen eventueel antwoorden bieden op interpretatievragen over sommige bepalingen.

Artikel 31. Evaluatie en toetsing

Overeenkomstig dit artikel zal vier jaar na de inwerkingtreding van het protocol een evaluatie van de doeltreffendheid ervan worden uitgevoerd door de Conferentie van de Partijen die als vergadering van de partijen bij het Nagoya Protocol fungeert. Die evaluatie biedt een kans om indien nodig maatregelen te nemen, aangezien er nog vele openstaande vragen zijn. Daarnaast is ook een periodieke evaluatie voorzien.

Artikel 32. Ondertekening

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 33. Inwerkingtreding

Het Nagoya Protocol treedt in werking op de negentigste dag na de datum van nederlegging van de vijftigste akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding door staten of regionale organisaties voor economische integratie die partij zijn bij de CBD.

Artikel 34. Voorbehouden

Er kunnen geen voorbehouden worden gemaakt ten aanzien van het Nagoya Protocol.

Artikel 35. Opzegging

Na het verstrijken van twee jaar te rekenen vanaf de datum waarop het Nagoya Protocol voor een partij in werking is getreden, kan die partij het protocol te allen tijde opzeggen door middel van een schriftelijke kennisgeving aan de depositaris.

Artikel 36. Authentieke teksten

Dit artikel behoeft geen commentaar.

4. Artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet

Het is mogelijk dat het Protocol van Nagoya in de loop der tijd voorzien wordt van bijkomende bijlagen; eveneens is het mogelijk dat aan de bijlage(n) in de loop der tijd wijzigingen worden aangebracht. Het is nuttig om thans reeds met deze eventualiteit rekening te houden.

Het Protocol van Nagoya zelf bevat hieromtrent geen (andersluidende) bepalingen. Dit betekent dat men terugvalt op de algemene regeling voorzien in het basisverdrag van het Protocol van Nagoya, zijnde het Verdrag inzake biologische diversiteit, ondertekend te Rio de Janeiro op 5 juni 1992. Meer bepaald is hier artikel 30 van bedoeld verdrag van belang. Dat luidt als volgt (citaat, met eigen onderstreping):

"Artikel 30 – Aanneming en wijziging van bijlagen.

1. De bijlagen bij dit Verdrag of bij protocollen maken een integrerend deel uit van het Verdrag of die protocollen, naargelang het geval, en een verwijzing naar het Verdrag of protocol vormt tegelijkertijd een verwijzing naar de bijlagen daarbij, tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald. De bijlagen hebben slechts betrekking op aangelegenheden van procedurele, wetenschappelijke, technische en administratieve aard.
2. Tenzij in een protocol anders is bepaald ten aanzien van de bijlagen daarbij, is de volgende procedure van toepassing op het voorstellen, het aanvaarden en het in werking treden van aanvullende bijlagen bij dit Verdrag of bijlagen bij een protocol.
 - a. Bijlagen bij dit Verdrag of bij een protocol worden voorgesteld en aangenomen in overeenstemming met de in artikel 29 uiteengezette procedure.
 - b. Een Partij die niet in staat is een aanvullende bijlage bij dit Verdrag of een bijlage bij een protocol waarbij zij Partij is goed te keuren, stelt de Depositaris daarvan schriftelijk in kennis binnen een jaar na de datum van mededeling van de aanneming door de Depositaris. De Depositaris stelt alle Partijen onverwijld in kennis van elke ontvangen kennisgeving. Een Partij kan te allen tijde een eerdere verklaring van bezwaar herroepen, waarna de bijlagen voor die Partij in werking treden, behoudens het in letter c bepaalde.
 - c. Na het verstrijken van een jaar na de datum van mededeling van de aanneming door de Depositaris treedt de bijlage in werking voor alle Partijen bij dit Verdrag of bij het desbetreffende protocol die geen kennisgeving hebben gedaan als bedoeld in letter b.
3. Voor het opstellen, het aannemen en het van kracht worden van wijzigingen op de bijlagen bij dit Verdrag of bij een protocol geldt dezelfde procedure als voor het voorstellen, het aannemen en het in werking treden van bijlagen bij het Verdrag of bij een protocol.
4. Indien een aanvullende bijlage of een wijziging op een bijlage verband houdt met een wijziging op het Verdrag of een protocol, treedt die aanvullende bijlage of die wijziging eerst in werking wanneer de wijziging op het Verdrag of het desbetreffende protocol van kracht wordt."

Uit dit artikel 30, en dan in het bijzonder uit de onderstreepte passages, blijkt dat men ter zake te maken heeft met een procedure van vereenvoudigde verdragswijziging. Als techniek is zulks noch ongebruikelijk noch ongepast, maar het is mogelijk dat dit op Vlaams niveau onbedoeld problemen oproept, in het bijzonder qua democratische inspraak van het Vlaams Parlement. Daar het veilig is om zich bij voorbaat tegen deze omstandigheid te wapenen, is het (voor)ontwerp van instemmingsdecreet, naast de zeer klassieke artikelen 1 en 2, aangevuld met een artikel 3 en een artikel 4.

Deze artikelen 3 en 4 beogen dus om de democratische inspraak van het Vlaams Parlement te garanderen, in het licht van de door het verdrag voorziene internationale procedures van vereenvoudigde verdragswijziging. De artikelen voorzien in een voorafgaande en principiële instemming met een aantal welbepaalde akten of teksten (aanvullende bijlagen, respectievelijk wijzigingen aan bijlagen), onder voorbehoud van de hypothese waarbij het Vlaams Parlement zich verzet. De

artikelen bepalen tevens dat de Vlaamse Regering de akten of teksten in kwestie met de nodige vlothed aan het Vlaams Parlement dient over te maken, waarna het Vlaams Parlement ruim de tijd krijgt om ze te bestuderen en, zo nodig, zich te verzetten.

Artikel 3 betreft de aanvullende bijlagen bij het Protocol van Nagoya. Overeenkomstig het tweede lid dient elke dergelijke bijlage, die aan de partijen meegedeeld werd door de depositaris, binnen een termijn van drie maanden door de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement te worden gemeld. Het Vlaams Parlement van zijn kant krijgt daarna zes maanden de tijd om het voorstel te bestuderen en zich zo nodig te verzetten (derde lid).

Indien dit laatste het geval is, zal de Vlaamse Regering er via intrafederaal overleg op aandringen dat het Koninkrijk België een schriftelijke kennisgeving met bezwaar verricht als bedoeld in artikel 30, 2, b), van het verdrag, dit nog binnen de voorziene termijn van één jaar. Door het verrichten van de schriftelijke kennisgeving zal de bijlage niet in werking kunnen treden voor België.

Artikel 4 voorziet een sterk gelijklopende regeling met betrekking tot de wijzigingen van de bijlagen bij het Protocol van Nagoya. Het gaat dan om wijzigingen die kunnen aangebracht worden zowel in de huidige, bestaande bijlage als in eventuele latere bijlagen.

5. Bevoegdheid van Vlaanderen

De CBD werd destijds als een dubbel gemengd verdrag (gewesten, federale overheid en gemeenschappen) gekwalificeerd, waaromtrent (in het licht van de toenmalige stand in de bevoegdheidsverdeling) de volgende toelichting werd gegeven: "Het Verdrag regelt zowel materies die tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren, zoals ontwikkelingssamenwerking en wetenschapsbeleid, als materies die tot de bevoegdheid van de gefederaliseerde overheden behoren, zoals milieu (artikel 6 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980), onderwijs (artikel 127 van de Grondwet) en wetenschapsbeleid (artikel 6bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980)."¹.

Het Nagoya Protocol werd gesloten in de context van de CBD, en de Werkgroep Gemengde Verdragen van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid van 22 november 2010 stelde het dubbel gemengd karakter (gewesten, gemeenschappen en federale overheid) vast van het Nagoya Protocol. De instemming van de federale staat, de gewesten en de gemeenschappen is dus vereist voor de instemming met het protocol.

Het is echter niet zo eenvoudig om nu al een definitieve en nauwkeurige bevoegdheidsrechtelijke kwalificatie te geven van de verschillende bepalingen van het Nagoya Protocol, in het bijzonder omwille van het volgende:

- de Belgische bevoegdheidsverdeling kent geen directe bevoegdheidsrechtelijke aanknopingspunten voor 'genetische rijkdommen' en 'traditionele kennis';
- vele bepalingen van het Nagoya Protocol moeten nog nader worden uitgewerkt door een beslissing van de eerste COP/MOP; en
- er bestaat weinig of geen Belgische wet- en regelgeving die direct of indirect betrekking heeft op de aangelegenheden geregeld door het Nagoya Protocol (die een verdere indicatie zouden kunnen geven over de bevoegdheidsrechtelijke aanknopingspunten).

Ondertussen werd ook een studie bevolen, en verricht, over de impact van het protocol (zie verder). Deze studie gaat ervan uit dat het verlenen van toegang tot genetische rijkdommen valt onder de gewestbevoegdheid inzake leefmilieu

¹ Parl.St. VI.Parl. 1995-96, nr. 151/1, p. 5.

(voor wat het grondgebied van de gewesten betreft). Voor de implementatie van het Nagoya Protocol, als een 'dubbel gemengd verdrag', spelen de bevoegdheden van zowel de federale overheid als de deelstaten dus een belangrijke rol, en zal een uitgebreide inter- en intradepartementale samenwerking nodig zijn. De ratificatie en implementatie van het Nagoya Protocol wordt voorbereid in een Belgische ABS-contactgroep onder de CCIM Stuurgroep Biodiversiteit (CCIM staat voor Coördinatie Comité Internationaal Milieubeleid, opgericht op basis van het samenwerkingsakkoord van 5 april 1995 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest met betrekking tot het internationaal milieubeleid). De verschillende Belgische beleidsdomeinen werden uitgenodigd om een vertegenwoordiger af te vaardigen in deze contactgroep.

Voor Vlaanderen kan al aangestipt worden dat de studie ervan uitgaat dat het verlenen van toegang tot genetische rijkdommen onder de gewestbevoegdheid inzake leefmilieu valt (voor wat het grondgebied van de gewesten betreft).

6. Opportuniteit voor Vlaanderen

6.1. Internationaal

Het aannemen van het Nagoya Protocol was een van de cruciale elementen voor het welslagen van de CBD COP10 (tijdens het Belgische EU-voorzitterschap). Dat heeft op zijn beurt het broodnodige nieuwe vertrouwen geschonken aan het multilateralisme, na onder meer het mislukken van de klimaat-COP 15 in Kopenhagen in 2009. De EU en haar lidstaten willen dit hernieuwde vertrouwen in stand houden, door hun politieke engagementen verder uit te voeren.

De ratificatie en implementatie van het Nagoya Protocol past in de inspanningen door België als partij bij de CBD ter uitvoering van de drie objectieven van dat verdrag. Het Nagoya Protocol werkt immers verder uit hoe de derde doelstelling van de CBD gerealiseerd kan worden.

6.2. Europese Unie

Op de Europese Raad van Ministers van 20 december 2010 hebben de lidstaten de aanneming van het ABS Protocol verwelkomd als een belangrijk instrument in het kader van de CBD, waarmee zal worden bijgedragen tot de drie doelstellingen van de CBD, door te voorzien in eerlijkheid, transparantie en rechtszekerheid wat betreft de toegang tot genetische rijkdommen en de traditionele kennis die met genetische rijkdommen verbonden zijn, alsook de eerlijke en billijke verdeling van de baten die het gebruik daarvan oplevert. Ze engageerden zich ertoe om het ABS Protocol tijdig te ratificeren en daadwerkelijk toe te passen. De Raad verzocht de lidstaten om het ABS Protocol zo spoedig mogelijk te ondertekenen en van start te gaan met de voorbereiding voor de tijdige ratificatie en toepassing ervan.

Na een publieke consultatie en een impact assessment, bracht de Europese Commissie een wetsvoorstel naar de Raad en het Europees Parlement in oktober 2012. Dit wetsvoorstel beoogt de uitvoering van verschillende aspecten van het Nagoya Protocol op Europees niveau, waar harmonisatie tussen de EU-lidstaten noodzakelijk zal zijn, en dekt in het bijzonder de gebruikersinterface van het protocol.

Tegelijk werd er op EU-niveau ook een ratificatiedossier voorbereid voor het Nagoya Protocol. Dit dossier is klaar om voorgelegd te worden aan de Raad en het Parlement voor een tijdige ratificatie van het Nagoya Protocol door Europa.

6.3. België

In België bevestigde de ICL (Interministeriële Conferentie Leefmilieu) van 27 oktober 2011 dat een tijdige ratificatie van het ABS Protocol een hoge prioriteit vormt voor België en dat haar leden zich er namens hun respectieve regering toe verbinden om het Nagoya Protocol zo snel mogelijk te laten ratificeren, in loyale samenwerking met de EU.

Ter ondersteuning hiervan werd een studie uitgevoerd op vraag van het federale niveau en de drie gewesten naar de impact van de uitvoering van de kernverplichtingen van het Nagoya Protocol in België. De aanbevelingen die voortvloeiden uit deze impactanalyse tonen de opportuniteit van de uitvoering van het Nagoya Protocol.

Na afloop van de studie heeft de ICL, uitgebreid met Economie en Onderzoek, van 13 november 2013 bevestigd dat de ratificatie van het ABS Protocol een belangrijkste prioriteit vormt voor België en zich ertoe verbonden om het Nagoya Protocol zo spoedig mogelijk te laten ratificeren, in loyale samenwerking met de EU. Daarnaast zijn de leden de nodige engagementen aangegaan inzake de uitvoering van de kernverplichtingen van het verdrag om op die manier voldoende richting te geven om de ratificatie van het Nagoya Protocol mogelijk te maken.

6.3.1. ICL van 27 oktober 2011 bevestigt belang van tijdige ratificatie van het Nagoya Protocol

De ICL van 27 oktober 2011 bevestigde dat een tijdige ratificatie van het ABS Protocol een hoge prioriteit vormt voor België en dat haar leden zich er namens hun respectieve regering toe verbinden om het Nagoya Protocol zo snel mogelijk te laten ratificeren, in loyale samenwerking met de EU.

6.3.2. Impactstudie

Op vraag van de federale overheid en de drie gewesten werd een studie gedaan naar de impact van de uitvoering van de kernverplichtingen van het Nagoya Protocol in België. De aanbevelingen die voortvloeiden uit deze impactanalyse tonen de opportuniteit van de uitvoering van het Nagoya Protocol.

Uit de analyse blijkt dat de opties die geen beleidsverandering met zich meebrengen, met andere woorden het niet ratificeren van het Nagoya Protocol, duidelijk de slechtste prestaties bieden en dat ratificatie dus aangewezen is. Er blijkt ook uit dat voor de uitvoering van het Nagoya Protocol best een voorafgaande geïnformeerde toestemming alsook de verdeling van voordelen (BS: Benefit-Sharing) op basis van onderling overeengekomen voorwaarden worden ingevoerd als algemene vereisten in België. Het is de bedoeling om deze aanbeveling te volgen. Los van deze algemene verplichting om de voordelen te verdelen, worden verder geen specifieke vereisten opgelegd voor het opstellen van MAT.

De uitvoering van het Nagoya Protocol in België moet rekening houden met de grote mate van onzekerheid met betrekking tot verschillende sleutelementen en het is daarom essentieel dat de nodige flexibiliteit wordt behouden om de verdere ontwikkelingen op Europees en globaal vlak te kunnen integreren. Tegelijk is het ook zeer belangrijk om het politiek engagement voor tijdige ratificatie te respecteren, zodat België als partij kan deelnemen aan COP/MOP1 om op die manier een rol te kunnen spelen in de verdere uitwerking van het protocol. Daarom bleek uit de analyse de meerwaarde van een gefaseerde aanpak voor uitvoering van het Protocol van Nagoya om tijdig te ratificeren en België toe te laten om deel te nemen als een partij bij het Nagoya Protocol tijdens de eerste bijeenkomst van de partijen in oktober 2014. Op die manier wordt nu voordeel gehaald uit de tijdige

invoering van de basisprincipes en kunnen specifiekere keuzes in een later stadium worden gemaakt eens er meer duidelijkheid is op internationaal en Europees vlak, in het bijzonder in verband met maatregelen met betrekking tot naleving van het protocol², de controlepunten en het ABS CH.

De studie stelt voor dat de eerste fase van de uitvoering van het Nagoya Protocol bestaat uit een politiek akkoord in verband met de uitvoering van de kernverplichtingen, waarin duidelijke engagementen worden opgenomen in verband met:

- het operationaliseren van de toegang tot genetische rijkdommen en traditionele kennis (artikel 6, 7 en 8): engagement dat voorafgaande geïnformeerde toegang en verdeling van voordelen als algemene principes zullen worden vastgelegd in regelgeving;
- het aanstellen van bevoegde nationale instanties (artikel 13) en de oprichting van een centraal inputsysteem: engagement om vier Bevoegde Nationale Autoriteiten, onder andere bevoegd voor toegang tot genetische rijkdommen, op te richten met een centraal inputsysteem voor de aanvragen tot toegang tot genetische rijkdommen;
- voorzien van maatregelen voor naleving van de wetgeving van het oorsprongsland inzake PIC en MAT voor het gebruik van genetische rijkdommen op Belgisch grondgebied (artikel 15 en 16): engagement om wettelijke maatregelen te nemen zodat genetische rijkdommen gebruikt op Belgisch grondgebied werden verkregen met PIC en MAT, in lijn met de wetgeving van het oorsprongsland, en om niet-naleving aan te pakken;
- controlepunten (artikel 17): engagement om vast te leggen dat de PIC beschikbaar in het ABS Clearing House zal dienen als controlepunt;
- informatie-uitwisseling in verband met de uitvoering van het Nagoya Protocol, via het ABS Clearing House (artikel 14): toewijzing van het Belgisch CBD CHM, beheerd door het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN), als de Belgische bijdrage van het ABS Clearing House, voor de uitwisseling van informatie rond ABS onder het Nagoya Protocol.

Vervolgens zal in een tweede fase verder uitvoering gegeven worden aan de basismaatregelen voorzien in het politiek akkoord. De reden om eerst een dergelijk politiek akkoord te sluiten, is tweeledig. Enerzijds verschaft het een duidelijk politiek engagement ten opzichte van de kernverplichtingen van het Protocol van Nagoya. Het vermeldt immers de intenties van de bevoegde autoriteiten, binnen de grenzen van de beslissingen die reeds op internationaal en Europees vlak werden genomen op het moment van het akkoord. Anderzijds loopt een dergelijk akkoord niet vooruit op de politieke beslissingen die nog moeten genomen worden door de bevoegde autoriteiten en is het dus voldoende flexibel om het uitvoeringsproces in een later stadium verder aan te passen. Dit laatste is vooral belangrijk gezien de momenteel vele onbeantwoorde vragen, zowel op Europees als op internationaal vlak, die in de impactstudie werden vermeld en behandeld.

6.3.3. ICL uitgebreid met Economie en Onderzoek van 13 november 2013 herbevestigt belang van spoedige ratificatie en geeft politieke richting voor de uitvoering van het Nagoya Protocol

Na afloop van de studie, heeft de ICL, uitgebreid met Economie en Onderzoek, op 13 november 2013 bevestigd dat de ratificatie van het ABS Protocol een hoge belangrijke prioriteit vormt voor België en dat haar leden zich er namens hun respectieve regering toe verbinden om het Nagoya Protocol zo spoedig mogelijk te

² Momenteel wordt het voorstel tot EU-wetgeving met betrekking tot het Nagoya Protocol besproken in de Raad en het Europees Parlement. Gezien deze wetgeving in grote mate de naleving van het Nagoya Protocol door de EU-lidstaten zal bepalen, worden in België geen ingrijpende maatregelen voorgesteld tot de EU-wetgeving beschikbaar is.

laten ratificeren, in loyale samenwerking met de EU (bevestiging van eerdere ICL-beslissing van 27 oktober 2011).

De leden van de ICL uitgebreid met Economie en Onderzoek namen akte van de resultaten van de studie over de ratificatie en de implementatie van het Protocol van Nagoya in België en bevestigden een gefaseerde aanpak voor de implementatie van het ABS Protocol en de noodzaak van een sterke politieke verbintenis als concretisering van de eerste fase.

De leden van de ICL, uitgebreid met Economie en Onderzoek, hebben zich er ook toe geëngageerd om de kernverplichtingen uit het Nagoya Protocol, zoals geïdentificeerd in de uitgevoerde impactstudie uit te voeren als volgt:

- a) de toegang tot genetische rijkdommen zal geoperationaliseerd worden en voorafgaande geïnformeerde toegang en verdeling van voordelen zullen als algemene principes worden vastgelegd in regelgeving (uitvoering van artikel 6, 7 en 8 van het Nagoya Protocol);
- b) ter uitvoering van de verplichting Bevoegde Nationale Autoriteiten aan te duiden, zullen alle gewesten en de federale overheid elk een Bevoegde Nationale Autoriteit oprichten, die onder andere bevoegd zullen zijn voor het verlenen van toegang tot genetische rijkdommen. Naast deze vier instanties zal ook een centraal inputsysteem gecreëerd worden voor de aanvragen voor toegang tot genetische rijkdommen (uitvoering van artikel 13 van het Nagoya Protocol);
- c) ter uitvoering van de verplichting om maatregelen te voorzien voor naleving van de wetgeving van het oorsprongsland inzake PIC en MAT voor het gebruik van genetische rijkdommen op Belgisch grondgebied (uitvoering van artikel 15 en 16 van het Nagoya Protocol), zullen wettelijke maatregelen worden genomen zodat genetische rijkdommen gebruikt op Belgisch grondgebied moeten zijn verkregen met PIC en MAT, in lijn met de wetgeving van het oorsprongsland;
- d) ter uitvoering van de verplichting om minstens één controlepunt op te richten (uitvoering van artikel 17 van het Nagoya Protocol), zal worden vastgelegd dat de PIC beschikbaar in het ABS Clearing House zal dienen als controlepunt;
- e) gezien het ABS Clearing House (uitvoering van artikel 14 van het Nagoya Protocol) nog moet worden opgericht door COP/MOP1, is het nu te vroeg om hierover reeds een beslissing te nemen. Om voor COP/MOP1 echter reeds te voldoen aan de verplichting met betrekking tot informatie-uitwisseling over de uitvoering van het Nagoya Protocol alsook ABS in het algemeen in het kader van de CBD, zijn de leden van de ICL, uitgebreid met Economie en Onderzoek, van mening dat die informatie-uitwisseling verder kan gebeuren door het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN) binnen het huidige takenpakket betreffende het CBD Clearing House Mechanisme.

Volgens de leden van de ICL, uitgebreid met Economie en Wetenschapsbeleid, zorgt bovenstaand engagement voor de noodzakelijke richtlijnen voor de ratificatie van het ABS Protocol.

De 'contactgroep ABS' van de CCIM SG CBD, die wordt voorgezeten door de federale overheid, werd door de ICL, uitgebreid met Economie en Onderzoek, belast met de uitwerking van een voorstel van een samenwerkingsakkoord om dit politieke engagement te vertalen.

7. Impact voor Vlaanderen

Zoals aangegeven, zal de eerste fase van de uitvoering van het Nagoya Protocol bestaan uit een politiek akkoord in verband met de uitvoering van de kernverplichtingen. Pas in een tweede fase zal uitvoering gegeven worden aan de basismaatregelen voorzien in het politiek akkoord.

Deze maatregelen om te voldoen aan de zes kernverplichtingen worden uitgevoerd aan de hand van een samenwerkingsakkoord en/of door bepalingen toe te voegen aan relevante wetgeving van de deelstaten en de federale overheid, naast andere mogelijke vereisten. Hun impact op de bestaande wetgeving is als volgt:

- het operationaliseren van de toegang tot genetische rijkdommen en traditionele kennis (artikel 6, 7 en 8) door het vaststellen van de vereisten van PIC en BS in regelgeving: de toegang tot genetische rijkdommen, zoals die in het Protocol van Nagoya is vastgelegd, is als dusdanig nog niet gereguleerd door Belgische publiekrechtelijke maatregelen. Toch worden gerelateerde aangelegenheden zoals het eigendomsrecht, de toegankelijkheid van beschermde natuurgebieden en beschermde soorten, of het wijzigen van vegetatie, al gereguleerd door bestaande publiek- en privaatrechtelijke bepalingen. Voor de implementatie van het Protocol van Nagoya in België kan worden gekeken om vergunningen in het kader van natuurregelgeving ook te erkennen als PIC voor toegang tot Belgische genetische rijkdommen onder het Nagoya Protocol. Daarnaast zal er een algemene notificatievereiste zijn voor de toegang tot andere genetische rijkdommen. Wat het verdelen van voordelen betreft, zal een algemene verplichting om voordelen te delen, worden vastgelegd. Er worden verder echter geen specifieke voorwaarden inzake MAT opgelegd aan de gebruikers van Belgische genetische rijkdommen;
- Bevoegde Nationale Instanties: de federale overheid en de drie gewesten duiden elk Bevoegde Nationale Instanties aan die verantwoordelijk zijn voor de administratie met betrekking tot toegang tot en gebruik van de Belgische genetische rijkdommen. Naast de aanduiding van deze vier Bevoegde Nationale Instanties, wordt ook een gecentraliseerd aanspreekpunt voor deze instanties opgericht om de toegangsprocedure voor gebruikers van Belgisch genetisch materiaal te vereenvoudigen;
- verzekeren van naleving van het protocol: het bestaand wettelijk kader inzake internationaal privaatrecht wordt verder uitgewerkt zodat de wetgeving van het oorsprongsland met betrekking tot PIC en MAT van toepassing wordt op geschillen, met Belgische wetgeving als een terugvaloptie. Verdere aanpassingen zullen afhangen van verdere ontwikkelingen op Europees en globaal niveau en de exacte maatregelen zullen daarom geleidelijk aan ontwikkeld worden over de komende maanden en/of jaren naargelang de onderhandelingen op EU en internationaal niveau vooruitgang boeken;
- opvolging en controlepunten: dit gebeurt op basis van de PIC die beschikbaar is via het ABS CH;
- ABS CH: het KBIN wordt gemandateerd om de informatie-uitwisselingstaken in verband met toegang tot genetische rijkdommen en verdeling van de voordelen in het kader van het Protocol van Nagoya te vervullen, via een pagina voor het Nagoya Protocol in het CBD CHM.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

Joke SCHAUVLIEGE

VOORONTWERP VAN DECREET

Voorontwerp van decreet houdende instemming met het Protocol van Nagoya inzake toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen voortvloeiende uit hun gebruik bij het Verdrag inzake biologische diversiteit, gedaan te Nagoya op 29 oktober 2010, alsmede met zijn bijlage

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid en de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. Het Protocol van Nagoya inzake toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen voortvloeiende uit hun gebruik bij het Verdrag inzake biologische diversiteit, gedaan te Nagoya op 29 oktober 2010, hierna het “Protocol van Nagoya” te noemen, alsmede zijn bijlage, zullen volkomen gevolg hebben.

Art. 3. Onder voorbehoud van het derde lid, zullen de aanvullende bijlagen bij het Protocol van Nagoya, die met toepassing van artikel 30, lid 2 van het Verdrag inzake biologische diversiteit, ondertekend te Rio de Janeiro op 5 juni 1992, aangenomen worden, volkomen gevolg hebben.

De Vlaamse Regering meldt elk voorstel van bijlage als vermeld in het eerste lid, dat aan de Partijen meegedeeld werd door de Depositaris, binnen een termijn van drie maanden aan het Vlaams Parlement.

Binnen een termijn van zes maanden na de mededeling van de Vlaamse Regering vermeld in het tweede lid kan het Vlaams Parlement zich ertegen verzetten dat een bijlage als vermeld in het eerste lid, volkomen gevolg zal hebben.

Art. 4. Onder voorbehoud van het derde lid, zullen de wijzigingen van de bijlagen bij het Protocol van Nagoya, die met toepassing van artikel 30, leden 2 en 3 van het Verdrag inzake biologische diversiteit, ondertekend te Rio de Janeiro op 5 juni 1992, aangenomen worden, volkomen gevolg hebben.

De Vlaamse Regering meldt elk voorstel van wijziging van een bijlage als vermeld in het eerste lid, dat aan de Partijen meegedeeld werd door de Depositaris, binnen een termijn van drie maanden aan het Vlaams Parlement.

Binnen een termijn van zes maanden na de mededeling van de Vlaamse Regering vermeld in het tweede lid kan het Vlaams Parlement zich ertegen verzetten dat een wijziging van een bijlage als vermeld in het eerste lid, volkomen gevolg zal hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw
en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE
ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN

STRATEGISCHE ADVIESRAAD

INTERNATIONAAL
VLAANDEREN

Flemish Foreign Affairs Council

**ADVIES OVER HET PROTOCOL VAN NAGOYA INZAKE
TOEGANG TOT GENETISCHE RIJKDOMMEN EN DE
EERLIJKE EN BILLIJKE VERDELING VAN VOORDELEN
VOORVLOEIENDE UIT HUN GEBRUIK BIJ HET VERDRAG
INZAKE BIOLOGISCHE DIVERSITEIT**

**Advies 2014/4
11 februari 2014**

Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen, Boudewijnlaan 30 bus 81, 1000 Brussel
Tel.: + 32 2 553 01 81, E-mail: sariv@iv.vlaanderen.be, <http://www.sariv.be>

INHOUD

Inhoud	30
1. Inleiding	31
2. Achtergrondsheets	31
3. De inhoud van het Protocol.....	32
4. Aandachtspunten voor Vlaanderen	33
5. Conclusie	36

1. INLEIDING

Tijdens haar vergadering van 20 december 2013 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet houdende instemming met het Protocol van Nagoya inzake toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen voortvloeiende uit hun gebruik bij het Verdrag inzake biologische diversiteit, gedaan te Nagoya op 29 oktober 2010, alsmede met zijn bijlage (hierna: “het Protocol van Nagoya”). Zij gelastte de minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur het advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV, hierna: “de Raad”) en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) in te winnen. De Minaraad liet de Raad op 10 januari 2014 weten hierover niet te adviseren. Na bespreking op zijn vergadering van 28 januari 2014 en een schriftelijke procedure keurde de Raad onderhavig advies goed.¹

De memorie van toelichting geeft reeds een gedetailleerd beeld van de totstandkoming en de inhoud van het Protocol. De Raad beperkt zich in dit advies derhalve tot een korte achtergrondschets. Vervolgens formuleert hij enkele opmerkingen bij de inhoud van het Protocol en enkele aandachtspunten voor Vlaanderen. Ten slotte komt hij tot zijn conclusies.

2. ACHTERGRONDSCHETS

Het Protocol van Nagoya is een toevoeging bij het Verdrag inzake biologische diversiteit (hierna: “het Biodiversiteitsverdrag”). Het Biodiversiteitsverdrag² werd afgesloten op de “Earth Summit” in Rio de Janeiro op 5 juni 1992.³ Een van de doelstellingen van het Biodiversiteitsverdrag is de eerlijke en billijke verdeling van de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van genetische rijkdommen. Dit komt tot uiting in zijn artikelen 15 en 8, (j). Artikel 15 erkent de soevereine rechten van staten over hun genetische rijkdommen en de bevoegdheid van staten om de toegang ertoe te regelen. Elke partij moet ook maatregelen nemen voor de eerlijke verdeling van de voordelen met de partij die de rijkdommen levert. Artikel 8, (j) bepaalt dat elke partij, voor zover mogelijk en passend, dient: “met inachtneming van haar nationale wetgeving, de kennis, vernieuwingen en gebruiken van autochtone en plaatselijke gemeenschappen te eerbiedigen, te beschermen en in stand te houden, waarop hun tradities zijn gebaseerd die van belang zijn voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit, en de toepassing daarvan op grotere schaal te bevorderen, met de instemming en deelneming van de dragers van die kennis, vernieuwingen en gebruiken, en de eerlijke verdeling van de voordelen van de toepassing van die kennis, vernieuwingen en gebruiken te stimuleren”.

De complexiteit van de eerlijke en billijke verdeling van voordelen voortvloeiende uit het gebruik van genetische rijkdommen (*‘access and benefit-sharing’*, hierna: “ABS”) en het gebrek aan detail van de artikelen 15 en 8, (j) leidden tot een beperkte tenuitvoerlegging ervan. Vooral ontwikkelingslanden betreurden dit. Onder druk van deze laatste keurde de zevende Conferentie van de Partijen bij het Biodiversiteitsverdrag (COP7) in 2004 een onderhandelingsmandaat goed om een internationaal regime voor ABS te ontwikkelen. Er waren zes jaren van onderhandelingen nodig, maar tijdens de

¹ In afwachting van de verdere formalisering van de rol van de sociale partners in de SARiV, en inzonderheid de rol van de SERV in het betrokken adviesgebeuren, wensen Voka en UNIZO zich te onthouden bij dit advies.

² Verdrag inzake biologische diversiteit en in de bijlagen I en II ervan, gedaan te Rio de Janeiro op 5 juni 1992, B.S., 2 april 1997, 7671-7692.

³ CONVENTION ON BIOLOGICAL DIVERSITY, *Fact sheet*, 2012. [<http://www.cbd.int/undb/media/factsheets/undb-factsheet-cbd-en.pdf>]

tiende Conferentie van de Partijen bij het Biodiversiteitsverdrag (COP10) werd het Protocol van Nagoya uiteindelijk aangenomen.⁴

3. DE INHOUD VAN HET PROTOCOL

De memorie van toelichting geeft een uitgebreide artikelsgewijze bespreking van het Protocol van Nagoya. De Raad beperkt zich daarom hier tot een beknopte samenvatting. Het Protocol van Nagoya berust op drie pijlers: de toegang tot genetische hulpbronnen, de verdeling van de voordelen en de naleving van verplichtingen.

De toegang tot genetische hulpbronnen (artikel 6) valt onder de soevereine bevoegdheid van staten. Deze zullen op nationaal niveau maatregelen moeten nemen om de rechtszekerheid te waarborgen door middel van een duidelijk wetgevingskader en de afgifte van een of andere vorm van vergunning waarmee toegang wordt verleend. Zo kunnen ze het onderzoek en de instandhouding van genetische hulpbronnen in situ bevorderen.

Partijen verbinden zich tevens tot een eerlijke en billijke verdeling van de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van genetische hulpbronnen, alsook mogelijke latere toepassingen en commercialisatie (artikel 5). Voor de verdeling van voordelen in grensoverschrijdende situaties of wanneer het niet mogelijk is voorafgaande geïnformeerde toestemming te verkrijgen stelt het Protocol van Nagoya een multilateraal verdelingsmechanisme in (artikel 10). De voordelen die via dit mechanisme worden verdeeld, moeten worden gebruikt voor de wereldwijde instandhouding en het duurzaam gebruik van de biologische diversiteit.

Het Protocol van Nagoya legt ook specifieke verplichtingen vast die de eerbiediging moeten waarborgen van de nationale wetgevingen van de ondertekenende partijen die de genetische rijkdommen verstrekken, en de contractuele verplichtingen in de gezamenlijk overeengekomen voorwaarden (artikel 15). Via deze maatregelen verzekeren de partijen zich ervan dat de gebruikte genetische hulpbronnen wettig verkregen zijn en dat het vereiste verdelingscontract is opgesteld. Daartoe moeten zij een doeltreffend systeem voor toezicht en controle opzetten (artikel 17) en zorgen voor judiciële samenwerking.

Artikel 4 is ook belangrijk aangezien het de verhouding van het Protocol van Nagoya bepaalt ten aanzien van andere internationale verdragen en instrumenten. Lid 1 stipuleert dat het bestaande instrumenten onverlet laat tenzij de rechten of verplichtingen die eruit voortvloeien schade toebrengen aan de biologische diversiteit. Deze bepaling zegt ook expliciet geen hiërarchie aan te brengen tussen het Protocol van Nagoya en andere internationale instrumenten. Lid 2 laat toe nieuwe akkoorden aan te gaan zolang ze niet tegen de doelen van het Protocol van Nagoya ingaan maar deze ondersteunen. Lid 3 stelt rekening te houden met de werkzaamheden en praktijken van relevante internationale instrumenten en organisaties, mits ze de doelen van het Protocol van Nagoya ondersteunen en er niet tegen indruisen. Een voorbeeld hiervan is het werk van de Commissie genetische hulpbronnen voor voeding en landbouw van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (*'Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) Commission on Genetic Resources for Food and Agriculture'*)⁵ over dierlijke genetische hulpbronnen. Lid 4 ten slotte laat ruimte voor specifieke instrumenten voor de toegang en verdeling van voordelen. Een voorbeeld hiervan is het FAO-Verdrag over biodiversiteit voor voedsel en

⁴ M. BUCK en C. HAMILTON, "The Nagoya Protocol on access to genetic resources and the fair and equitable sharing of benefits arising from their utilization to the Convention on Biological Diversity, in *Review of European Community and International Environmental Law*, 20, (2011), 2, pp. 48-49.

⁵ Zie voor meer info: [<http://www.fao.org/nr/cgrfa/en/>].

landbouw ('*International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture*' of IT PGRFA)⁶. Binnen dit verdrag kan genetisch materiaal van 64 voedselgewassen onder een standaardcontract uitgewisseld worden.⁷

4. AANDACHTSPUNTEN VOOR VLAANDEREN

De memorie van toelichting geeft aan dat het Protocol van Nagoya, samen met de andere resultaten van de COP10, geldt als één van de belangrijkste verwezenlijkingen tijdens het Belgische voorzitterschap van de Raad van Ministers van de Europese Unie (hierna: "EU") voor wat betreft leefmilieu in 2010. Het is daarom belangrijk dat Vlaanderen bijdraagt tot een snelle Belgische ratificatie. Op dit moment hebben 29 van de 92 landen die het Protocol ondertekend hebben hun ratificatieproces afgerond.⁸ Er zijn 50 partijen nodig voor de inwerkingtreding (artikel 18). De EU is één van de ondertekenaars. Het Europees Parlement moet zijn finale instemming nog geven. Dit hangt samen met de voorbereiding van EU-wetgeving voor de tenuitvoerlegging van het Protocol van Nagoya.⁹

De tenuitvoerlegging van het Protocol van Nagoya is zeer belangrijk voor België en Vlaanderen. In 2008 had België 308 ondernemingen actief in de biotechnologie. 49% daarvan zijn gevestigd in Vlaanderen, 17% in Brussel en 34% in Wallonië. 80% van de ondernemingen is actief in het domein gezondheid. België was in 2008 goed voor 17% van de EU-export van biofarmaceutische producten.¹⁰ Biotechnologie maakt tevens deel uit van de zogenaamde VRWI-clusters¹¹ en Vlaanderen kent belangrijke spelers binnen het domein zoals het Vlaams Instituut voor Biotechnologie¹² en de Plantentuin Meise¹³. De meeste zijn gegroepeerd rond de vijf universiteiten.¹⁴ België kent echter nog maar weinig wetgeving rond ABS van genetische rijkdommen en traditionele kennis.¹⁵ Bovendien heeft het Protocol van Nagoya een dubbel gemengd karakter. Dit betekent dat zowel de gemeenschappen, gewesten als de federale overheid bevoegd zijn. Op vraag van de federale overheid en de deelstaten werd daarom een impactstudie¹⁶ uitgevoerd voor de tenuitvoerlegging van het Protocol van Nagoya in België. Op basis hiervan werd een gefaseerde tenuitvoerlegging vooropgesteld. Er moet nog een samenwerkingsakkoord worden gesloten om het politieke engagement voor de tenuitvoerlegging te vertalen. Volgens de Raad zouden hierin best ook een

⁶ Zie voor meer info: [<http://www.planttreaty.org/>].

⁷ Annex 1 van het IT PGRFA geeft een overzicht van de gewassen. [<http://www.planttreaty.org/content/article-xiv>]

⁸ Stand van zaken op 11/02/2014. [<http://www.cbd.int/abs/nagoya-protocol/signatories/>]

⁹ EUROPEES PARLEMENT, *Convention on Biological Diversity: Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and the Fair and Equitable Sharing of Benefits Arising from their Utilization*, 2012/0279(NLE). [[www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2012/0279\(NLE\)](http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2012/0279(NLE))]; EUROPEES PARLEMENT, *Access to Genetic Resources and the Fair and Equitable Sharing of Benefits Arising from their Utilization (Nagoya Protocol): Union implementation and ratification*, 2012/0278(COD). [<http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2012/0278%28COD%29>]

¹⁰ F. Bries en S. Albert, *Belgian Biotechnology*, Brussel, Agentschap voor Buitenlandse Handel, 2011, 6. [http://www.abh-ace.be/en/binaries/BIOTECH_WEB_tcm450-131446.pdf]

¹¹ VRWI, *Zes clusters en hun speerpunten*, Brussel, 2008, 35p.

¹² Zie voor meer info: [<http://www.vib.be/nl/Pages/default.aspx>].

¹³ Zie voor meer info: [<http://www.br.fgov.be/index.php>].

¹⁴ In zijn advies over het zetelakkoord met het International Plant Genetics Resources Institute besprak de Raad de rol van het Laboratorium voor Tropische Plantenteelt van de KU Leuven inzake genetische hulpbronnen van bananenplanten. Zie voor meer info: SARIV, *Briefadvies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het zetelakkoord tussen België en het International Plant Genetics Resources Institute*, Advies 2012/33, 19 december 2012.

¹⁵ B. COOLSAET, T. DEDEURWAERDERE en J. PITSEYS, "The challenges for implementing the Nagoya Protocol in a multi-level governance context: Lessons from the Belgian case", in *Resources*, (2013), 2, p. 563.

¹⁶ B. COOLSAET, T. DEDEURWAERDERE, J. PITSEYS en F. BATUR, *Study for the implementation in Belgium of the Nagoya Protocol on Access and Benefit-sharing to the Convention on Biological Diversity*, Université catholique de Louvain, 2013, 249p.

aantal praktische afspraken voor de operationalisering opgenomen worden, zoals de aanduiding en werking van het nationaal contactpunt en de bevoegde nationale instanties voor ABS (artikel 13). Uit de voorliggende stukken kon de Raad niet afleiden hoe één en ander in de toekomst zal worden vorm gegeven. De EU-Verordening in voorbereiding voor de tenuitvoerlegging van het Protocol van Nagoya zal hopelijk bijkomende duidelijkheid scheppen.¹⁷ De Raad acht het daarom wenselijk om in het samenwerkingsakkoord hiermee rekening te houden. Daarnaast heerst volgens de Raad nog heel wat onduidelijkheid over de impact van het Protocol van Nagoya in Vlaanderen, bv. op overheidsinstellingen die genetische hulpbronnen bezitten - zoals de Plantentuin Meise - of voor de Vlaamse onderzoekscentra en de biotech bedrijven.

Ondanks de openstaande vragen wat betreft de toepassing van het Protocol van Nagoya in Vlaanderen is een spoedige goedkeuring noodzakelijk om betrokken te blijven bij het proces van verdere uitklaring dat nog op internationaal niveau en EU-niveau loopt.

Er zijn echter wel een aantal aandachtspunten voor het potentiële succes van het Protocol van Nagoya. De aanpak van de Europese Commissie in haar ontwerpverordening in combinatie met de invloed van handelsgerelateerde ABS-onderhandelingen in de Wereldhandelsorganisatie (WTO) en de Wereldorganisatie voor Intellectueel Eigendom (WIPO) versterkt de economische rationale met focus op het verminderen van administratieve lasten en het vereenvoudigen van toegang tot genetische hulpbronnen. Dit zijn interessante uitgangspunten voor de Vlaamse biotechnologiesector, maar deze mogen de andere doelen van het Protocol van Nagoya, zoals het behoud van biologische diversiteit en het duurzaam gebruik van genetische hulpbronnen, niet verdringen. De Raad vraagt dat Vlaanderen deze twee andere doelstellingen ook ter harte neemt in de verdere uitklaring en tenuitvoerlegging van het Protocol van Nagoya. Specifiek voor België geldt tevens dat de bevoegdheidsverdeling niet mag leiden tot een *'race to the bottom'* tussen de verschillende entiteiten om hun economische en handelsactiviteiten te steunen in een internationaal competitieve omgeving.¹⁸

Vlaanderen kan ook een rol spelen in de tenuitvoerlegging van artikel 22 i.v.m. de capaciteit om het Protocol van Nagoya uit te voeren in ontwikkelingslanden. Dit sluit aan bij de inzet van Vlaanderen voor duurzame ontwikkeling als transversaal thema.¹⁹ De Raad herinnert tevens aan de resolutie van het Vlaams Parlement betreffende de rechten van inheemse volkeren. Het Vlaams Parlement vraagt de Vlaamse Regering specifieke aandacht te schenken aan de problematiek van de inheemse volkeren wanneer duidelijk wordt dat de naleving van hun rechten in bepaalde situaties wordt bedreigd.²⁰ Het Protocol van Nagoya heeft in zijn preambule en een meerderheid van zijn bepalingen ook aandacht voor inheemse gemeenschappen die eigenaar of bezitter zijn van traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen. Zij hebben recht op een correcte behandeling en billijke vergoeding die hun ontwikkeling ten goede komt. Ter illustratie verwijst de Raad hier naar het geschil van het einde van de jaren 1990 tussen India en een Amerikaans biotech bedrijf m.b.t. de eeuwenlang door lokale gemeenschappen veredelde Basmati rijst. Op basis van het octrooirecht dreigden deze gemeenschappen het recht te verliezen hun eigen kennis kosteloos te kunnen blijven gebruiken en overdragen.²¹ Een goede toepassing van het Protocol van Nagoya zou dergelijke problemen moeten helpen vermijden.

¹⁷ EUROPESE COMMISSIE, *Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van de voordelen die voortvloeien uit het gebruik ervan in de Unie*, COM(2012)576, Brussel, 4 oktober 2012, 25p. Voor een stand van zaken van de wetgevingsprocedure, zie: [<http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2012/0278%28COD%29>].

¹⁸ B. COOLSAET, e.a., o.c., p. 573.

¹⁹ Artikel 10, Decreet inzake ontwikkelingssamenwerking van 22 juni 2007, B.S. 14 augustus 2007, 43083.

²⁰ VLAAMS PARLEMENT, *Resolutie betreffende de erkenning van rechten van inheemse volkeren*, Brussel, 11 februari 1998.

²¹ Zie voor meer info: M. CLEMENT, "Rice imperialism: The Agribusiness Threat to Third World Rice Production", in *Monthly Review*, 55, (2004), 9, pp. 59-67; K. MULIK en J. M. CRESPI, "Geographical Indications and The Trade Related Intellectual

Ten slotte vraagt de Raad de Vlaamse Regering om een zorgvuldige naleving van de artikelen 3 en 4 van het ontwerp van instemmingsdecreet. Deze artikelen werden ingevoegd om de democratische inspraak van het Vlaams Parlement te garanderen voor mogelijke toekomstige bijlagen bij het Protocol van Nagoya, maar tegelijk voorzien ze in een vorm van toekomstige stilzwijgende instemming. De memorie van toelichting geeft aan dat voor de procedure voor die mogelijke bijlagen moet teruggegrepen worden naar artikel 30 van het Biodiversiteitsverdrag. Dit bepaalt dat een procedure van vereenvoudigde verdragswijziging van toepassing is. In de artikelen 3 en 4 van het ontwerp van instemmingsdecreet wordt een termijn bepaald waarbinnen het Vlaams Parlement op de hoogte gebracht moet worden van voorstellen van bijlagen en wijzigingen van die bijlagen om het de kans te geven zich ertegen te verzetten.²² De Raad verwijst hierbij naar eerdere adviezen waarin hij deze problematiek besprak. Hij vroeg hierin de Vlaamse Regering de termijn van drie maanden om het Vlaams Parlement te informeren strikt na te leven en rekening te houden met de parlementaire agenda: zo mag de periode van reces niet worden meegerekend in deze termijn. Tevens vroeg de Raad het Vlaams Parlement de nodige interne afspraken te maken over de coördinatie van de dossiers tussen de Commissie Buitenlands Beleid en de Commissie Leefmilieu om een inhoudelijk onderzoek binnen de termijn van zes maanden mogelijk te maken en te bepalen welke commissie in voorkomend geval het dossier zal evoceren voor verdere parlementaire behandeling.²³

Property Rights Agreement (TRIPS): A Case Study of Basmati Rice Exports”, in *Journal of Agricultural & Food Industrial Organization*, 9, (2011), 1, pp. 1-19.

²² VLAAMSE REGERING, *Memorie van toelichting*, VR/2012/2311/DOC.1181/3, Brussel, 23 november 2012, 7.

²³ SARiV en MINARAAD, *Advies over het Aanvullend Protocol van Nagoya-Kuala Lumpur inzake aansprakelijkheid en schadeloosstelling*, SARiV Advies 2012/34, 21 december 2012, 4; SARiV, Briefadvies over het voorontwerp van decreet tot instemming met het Europees Verdrag inzake hoofdwaterwegen die van internationaal belang zijn (AGN), opgemaakt in Genève op 19 januari 1996, Advies 2013/23, 17 september 2013, 2-3; SARiV en MINARAAD, *Europees verdrag inzake het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de binnenwateren*, SARiV Advies 2013/24, 17 september 2013, 4-5.

5. CONCLUSIE

Aangezien het Protocol van Nagoya zorgt voor meer rechtszekerheid en een grotere transparantie tot stand brengt voor de verstrekkers en de gebruikers van genetische hulpbronnen gaat de Raad akkoord met het ontwerp van instemmingsdecreet. Hij formuleert echter wel enkele aandachtspunten voor Vlaanderen omtrent de openstaande vragen over de impact van het Protocol van Nagoya in Vlaanderen, inzake de snelle goedkeuring die nodig is om betrokken te blijven bij het internationaal proces van verdere uitklaring van de implicaties ervan, over de nood aan intern-Belgische samenwerking voor de tenuitvoerlegging, over het potentiële succes van de tenuitvoerlegging en over de instemmingsprocedure voor mogelijke toekomstige wijzigingen. De Raad vraagt de Vlaamse Regering om zich bij de verdere uitwerking en tenuitvoerlegging van het Protocol van Nagoya in te zetten voor alle doelstellingen van dit verdrag, d.w.z. naast het verminderen van administratieve lasten en het vereenvoudigen van toegang tot genetische hulpbronnen ook de billijke vergoeding van de bevolking in de oorsprongsgebieden, de biologische diversiteit en het duurzaam gebruik van genetische hulpbronnen.

Namens de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen,

Hoogachtend,

(getekend)

(getekend)

Prof. Dr. Jan Wouters
Voorzitter

Freddy Evens
Secretaris

Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen

Opdracht

De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) is een onafhankelijk adviesorgaan van de Vlaamse Regering. Hij adviseert de Vlaamse Regering bij de totstandkoming van haar buitenlands beleid, haar beleid inzake internationaal ondernemen, toerisme en internationale samenwerking. Hij doet dit hetzij op vraag van de Vlaamse Regering, hetzij uit eigen beweging.

Samenstelling

Leden	Plaatsvervangers
1° Voorzitter: Prof. dr. Jan Wouters (gewoon hoogleraar internationaal en Europees recht, KU Leuven)	
2° Anne Lybaert (zaakvoerder IRMAS)	
3° Hans De Belder (oud-diplomaat)	
4° Jean Bossuyt (hoofd strategie European Centre for Development Policy Management Maastricht)	
5° Kim Van der Borgh (docent internationaal handelsrecht en handelspolitiek, VUB)	
6° Johan Erauw (gewoon hoogleraar Universiteit Gent)	
7° Luc Vandenbroucke (Sr. Advisor to the CEO, Barco zaakvoerder LVDB Consult)	
8° Rudi Hoebeek (Gedelegeerd bestuurder Hoebeek NV)	
9° Patrick De Groote (hoogleraar geografie en toerisme Universiteit Hasselt)	
10° Johan De Meester (zaakvoerder Viking Reizen)	
11° Els Dirix (ABVV)	Greg Verhoeven (ABVV)
12° Renaat Hanssens (ACV)	Jessie Van Couwenberghe (ACV)
13° Geert Eggermont (UNIZO)	Veronique Willems (UNIZO)
14° N	Jan Van Doren (Voka-VEV)
15° Wiske Jult (11.11.11.)	Koen Detavernier (11.11.11.)
16° Gijs Justaert (Wereldsolidariteit)	Els Hertogen (Wereldsolidariteit)
17° Annuschka Vandewalle (fos)	Kwaku Acheampong (fos)
18° Isabel Vertriest (WWF)	Lode Delbare (Trias)
19° Eve Diels (Ho.Re.Ca Vlaanderen)	Jan Van Steen (directeur Omnia)
20° Jan Jassogne (CIB Vlaanderen)	Peggy Verzele (CIB Vlaanderen – VIVO)

Secretariaat:

Freddy Evens (secretaris)
 Eva Haeverans (beleidsmedewerker)
 Roos Van de Cruys (beleidsmedewerker)
 Jolien Mespreuve (administratief deskundige)

ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

Mevrouw Joke Schauvliege
Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en
Cultuur
Koolstraat 35
1000 Brussel

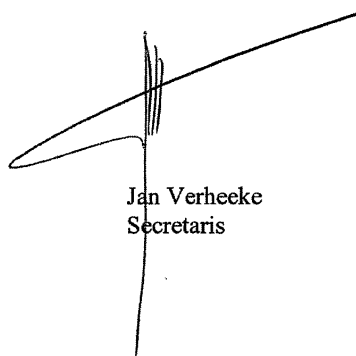
Datum: 12 februari 2014
Uw ref.: K37-20131220-268
Onze ref.: 01/M6/2014/159
Te bereiken Jan.verheeke@minaraad.be / 02 558 01 36
Betreft: Instemmingsdecreet met protocol Nagoya

Mevrouw de minister,

Begin januari 2014 ontving de Minaraad de adviesvraag over het voorontwerp van decreet houdende instemming met het Protocol van Nagoya inzake toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen voortvloeiende uit hun gebruik bij het Verdrag inzake biologische diversiteit, gedaan te Nagoya op 29 oktober 2010, alsmede zijn bijlage.

Hierbij deel ik u mee dat het dagelijks bestuur van de Minaraad heeft beslist om hierover geen advies uit te brengen. Maar tegelijkertijd heeft het dagelijks bestuur de beslissing genomen om later inhoudelijk beleidsmatig over de uitvoering te adviseren.

Met vriendelijke groeten,

Jan Verheeke
Secretaris

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 54.909/1
van 27 februari 2014

over

een voorontwerp van decreet ‘houdende instemming met het Protocol van Nagoya inzake toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen voortvloeiende uit hun gebruik bij het Verdrag inzake biologische diversiteit, gedaan te Nagoya op 29 oktober 2010, alsmede met zijn bijlage’

Op 12 februari 2014 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘houdende instemming met het Protocol van Nagoya inzake toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen voortvloeiende uit hun gebruik bij het Verdrag inzake biologische diversiteit, gedaan te Nagoya op 29 oktober 2010, alsmede met zijn bijlage’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 20 februari 2014. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Marc RIGAUX en Michel TISON, assessoren, en Marleen VERSCHRAEGHEN, toegevoegd griffier.

Het verslag is uitgebracht door Dries VAN EECKHOUTTE, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 27 februari 2014.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond,¹ alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe instemming te verlenen met het ‘Protocol van Nagoya inzake toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen voortvloeiende uit hun gebruik bij het Verdrag inzake biologische diversiteit, gedaan te Nagoya op 29 oktober 2010’ (hierna: Nagoya Protocol), alsmede met zijn bijlage (artikel 2), en voorafgaande instemming met mogelijks later aan te nemen aanvullende bijlagen bij het Nagoya Protocol (artikel 3, eerste lid) of wijzigingen van de bijlagen bij het Nagoya Protocol (artikel 4, eerste lid), behoudens wanneer het Vlaams Parlement zich hiertegen verzet (artikelen 3, derde lid, en 4, derde lid).

ALGEMENE OPMERKING

3. In de artikelen 3, tweede en derde lid, en 4, tweede en derde lid, van het ontwerp wordt voorzien in een procedure waarbij het Vlaams Parlement zich kan verzetten tegen de voorafgaande instemming met nieuwe aanvullende bijlagen bij het Nagoya Protocol of met wijzigingen aan de bijlagen bij het Nagoya Protocol, waardoor het procedé van de voorafgaande instemming, waarin is voorzien in de artikelen 3, eerste lid, en 4, eerste lid, van het ontwerp, niet langer op gespannen voet staat met artikel 167 van de Grondwet en artikel 16 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’.

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

Teneinde de verzetsprocedure effectief te maken, en dit binnen de termijnen waarin wordt voorzien, zullen de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement, elk binnen hun bevoegdheid, de nodige maatregelen moeten nemen om de uitvoering van een dergelijk systeem van voorafgaande, voorwaardelijke instemming daadwerkelijk uitvoerbaar te maken. Zo zal het Vlaams Parlement zijn reglement moeten aanpassen teneinde een daadwerkelijk recht tot tussenkomst van het parlement binnen de bepaalde termijn van zes maanden mogelijk te maken. De vraag rijst ook of het Vlaams Parlement niet best bepaalt op welke manier het zijn eventueel verzet tot uitdrukking zal brengen.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Marleen VERSCHRAEGHEN

Marnix VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed en de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. Het Protocol van Nagoya inzake toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen voortvloeiende uit hun gebruik bij het Verdrag inzake biologische diversiteit, gedaan te Nagoya op 29 oktober 2010, hierna het 'Protocol van Nagoya' te noemen, alsmede zijn bijlage, zullen volkomen gevolg hebben.

Art. 3. Onder voorbehoud van het derde lid, zullen de aanvullende bijlagen bij het Protocol van Nagoya, die met toepassing van artikel 30, lid 2, van het Verdrag inzake biologische diversiteit, ondertekend te Rio de Janeiro op 5 juni 1992, aangenomen worden, volkomen gevolg hebben.

De Vlaamse Regering meldt elke bijlage als vermeld in het eerste lid, die aan de Partijen meegedeeld werd door de Depositaris, binnen een termijn van drie maanden aan het Vlaams Parlement.

Binnen een termijn van zes maanden na de mededeling van de Vlaamse Regering, vermeld in het tweede lid, kan het Vlaams Parlement zich ertegen verzetten dat een bijlage als vermeld in het eerste lid, volkomen gevolg zal hebben.

Art. 4. Onder voorbehoud van het derde lid, zullen de wijzigingen van de bijlagen bij het Protocol van Nagoya, die met toepassing van artikel 30, leden 2 en 3, van het Verdrag inzake biologische diversiteit, ondertekend te Rio de Janeiro op 5 juni 1992, aangenomen worden, volkomen gevolg hebben.

De Vlaamse Regering meldt elke wijziging van een bijlage als vermeld in het eerste lid, die aan de Partijen meegedeeld werd door de Depositaris, binnen een termijn van drie maanden aan het Vlaams Parlement.

Binnen een termijn van zes maanden na de mededeling van de Vlaamse Regering, vermeld in het tweede lid, kan het Vlaams Parlement zich ertegen verzetten dat een wijziging van een bijlage als vermeld in het eerste lid, volkomen gevolg zal hebben.

Brussel, 12 september 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,

Joke SCHAUVLIEGE

BIJLAGEN:

- Nederlandse vertaling van het protocol
- Engelse tekst van het protocol

VERTALING - Protocol van Nagoya inzake toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen voortvloeiende uit hun gebruik bij het Verdrag inzake biologische diversiteit

De partijen bij dit Protocol,

Partij zijnde bij het Verdrag inzake biologische diversiteit, hierna te noemen „het Verdrag”,

In herinnering roepende dat de eerlijke en billijke verdeling van voordelen voortvloeiende uit het gebruik van genetische rijkdommen een van de drie kerndoelen van het Verdrag is en erkennende dat met dit Protocol wordt beoogd dit doel binnen het kader van het Verdrag te verwezenlijken,

Opnieuw de soevereine rechten van staten bevestigende met betrekking tot hun natuurlijke rijkdommen en overeenkomstig de bepalingen van het Verdrag,

Voorts in herinnering roepende artikel 15 van het Verdrag,

De belangrijke bijdrage aan duurzame ontwikkeling door overdracht van en samenwerking met betrekking tot technologie erkennende ten behoeve van de opbouw van onderzoeks- en innovatiecapaciteit ten einde waarde toe te voegen aan genetische rijkdommen in ontwikkelingslanden in overeenstemming met de artikelen 16 en 19 van het Verdrag,

Erkennende dat de bewustmaking van het publiek van de economische waarde van ecosystemen en biodiversiteit en de eerlijke en billijke verdeling van deze economische waarde met de beheerders van biodiversiteit belangrijke stimulansen zijn voor het behoud van biologische diversiteit en het duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan,

De mogelijke rol erkennende van toegang en verdeling van voordelen als bijdrage aan het behoud en het duurzaam gebruik van biologische diversiteit, aan de uitbanning van armoede en aan ecologische duurzaamheid, waarmee aldus wordt bijgedragen aan de verwezenlijking van de millennium ontwikkelingsdoelen,

Het verband erkennende tussen toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen die voortvloeien uit het gebruik van die rijkdommen,

Het belang erkennende van het verschaffen van rechtszekerheid met betrekking tot de toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen die voortvloeien uit het gebruik daarvan,

Voorts het belang erkennende van het bevorderen van eerlijkheid en billijkheid in onderhandelingen tussen leveranciers en gebruikers van genetische rijkdommen over onderling overeen te komen voorwaarden,

Tevens de vitale rol erkennende die vrouwen spelen bij toegang en verdeling van voordelen en de noodzaak bevestigende dat vrouwen op alle niveaus volwaardig betrokken worden bij de beleidsvorming en -uitvoering ten behoeve van het behoud van biodiversiteit,

Vastbesloten de daadwerkelijke tenuitvoerlegging van de bepalingen omtrent toegang en verdeling van voordelen uit het Verdrag te blijven ondersteunen,

Erkennende dat een innovatieve oplossing nodig is voor de eerlijke en billijke verdeling van de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van genetische rijkdommen en traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen in grensoverschrijdende situaties of wanneer het onmogelijk is voorafgaande geïnformeerde toestemming te verlenen of te verkrijgen,

Het belang erkennende van genetische rijkdommen voor voedselzekerheid, volksgezondheid, behoud van biodiversiteit en het beperken van en aanpassen aan klimaatverandering,

De bijzondere aard erkennende van agrarische biodiversiteit, haar onderscheidende kenmerken en problemen waarvoor specifieke oplossingen nodig zijn,

De onderlinge afhankelijkheid erkennende van alle landen wat betreft genetische rijkdommen voor voedsel en landbouw alsmede hun bijzondere aard en het belang daarvan voor de verwezenlijking van wereldwijde voedselzekerheid en voor de duurzame ontwikkeling van de landbouw in het kader van armoedeverlichting en klimaatverandering en de fundamentele rol in dit verband erkennende van het Internationaal Verdrag inzake plantgenetische bronnen voor voedsel en landbouw en de Commissie voor Genetische Hulpbronnen voor Voeding en Landbouw van de FAO,

Indachtig de Internationale Gezondheidsregeling (2005) van de Wereldgezondheidsorganisatie en het belang van het waarborgen van toegang tot menselijke pathogenen voor paraatheid en bestrijdingsdoeleinden op het gebied van de volksgezondheid,

De lopende werkzaamheden van andere internationale fora erkennende ten behoeve van de toegang tot en verdeling van voordelen,

In herinnering roepende het multilateraal systeem van toegang en verdeling van voordelen ingesteld krachtens het Internationaal Verdrag inzake plantgenetische bronnen voor voedsel en landbouw dat in lijn met het Verdrag is ontwikkeld,

Erkennende dat internationale instrumenten over toegang en verdeling van voordelen elkaar zouden moeten ondersteunen ten einde de doelen van het Verdrag te verwezenlijken,

Het belang van artikel 8, onderdeel j, van het Verdrag in herinnering roepende, aangezien het betrekking heeft op traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen die voortvloeien uit het gebruik van die kennis,

Gelet op het onderlinge verband tussen genetische rijkdommen en traditionele kennis, die voor inheemse en lokale gemeenschappen niet los van elkaar kunnen worden gezien, het belang van traditionele kennis voor het behoud van biologische diversiteit en het duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan en voor de duurzame wijze van levensonderhoud van deze gemeenschappen,

Zich rekenschap gevende van de uiteenlopende omstandigheden waaronder inheemse en lokale gemeenschappen bezitter of eigenaar zijn van traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen,

Zich bewust van het feit dat inheemse en lokale gemeenschappen het recht hebben vast te stellen wie de rechtmatige bezitters zijn van hun traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen binnen hun gemeenschap,

Voorts de unieke omstandigheden erkennende waaronder traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen in landen wordt bezeten, ongeacht of dat in mondelinge, gedocumenteerde of enige andere vorm gebeurt en dat een rijk cultureel erfgoed vertegenwoordigt dat van belang is voor het behoud en duurzaam gebruik van biologische diversiteit,

Gelet op de verklaring van de Verenigde Naties inzake de rechten van inheemse volken, en

Bevestigend dat niets in dit Protocol mag worden uitgelegd als een beperking of beëindiging van bestaande rechten van inheemse en lokale gemeenschappen,

Zijn het volgende overeengekomen:

Artikel 1

Doel

Het doel van dit Protocol is de eerlijke en billijke verdeling van de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van genetische rijkdommen, onder meer via passende toegang tot genetische rijkdommen en passende overdracht van relevante technologieën, rekening houdend met alle rechten ter zake van die bronnen en technologieën, en via passende financiering, zodat wordt bijgedragen aan het behoud van biologische diversiteit en het duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan.

Artikel 2

Begripsomschrijvingen

De termen omschreven in artikel 2 van het Verdrag zijn van toepassing op dit Protocol. Voor de toepassing van dit Protocol wordt voorts verstaan onder:

- a. "Conferentie van de partijen": de Conferentie van de partijen bij het Verdrag;
- b. "Verdrag": het Verdrag inzake biologische diversiteit;
- c. "gebruik van genetische rijkdommen": het verrichten van onderzoek naar en de ontwikkeling op de genetische en/of biochemische samenstelling van genetische rijkdommen, mede door de toepassing van biotechnologie zoals omschreven in artikel 2 van het Verdrag;
- d. "biotechnologie" zoals omschreven in artikel 2 van het Verdrag: elke technologische toepassing waarbij biologische systemen, levende organismen of afleidingen daarvan, worden gebruikt om producten of processen tot stand te brengen of te veranderen voor specifieke doeleinden;
- e. "derivaat": een in de natuur voorkomende biochemische verbinding die voortkomt uit de genetische expressie of het metabolisme van biologische of genetische rijkdommen, ook wanneer deze geen functionele eenheden van erfelijkheid bevat.

Artikel 3

Werkings sfeer

Dit Protocol is van toepassing op de genetische rijkdommen binnen de werkingssfeer van artikel 15 van het Verdrag en op de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van deze rijkdommen. Dit Protocol is tevens van toepassing op traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen binnen de werkingssfeer van het Verdrag en op de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van deze kennis.

Artikel 4

Verhouding tot internationale verdragen en instrumenten

1. De bepalingen van dit Protocol laten de rechten en verplichtingen van elke partij die voortvloeien uit bestaande internationale verdragen onverlet, behalve indien de uitoefening van die rechten of de nakoming van die verplichtingen een ernstige schade zou veroorzaken aan, of een bedreiging zou vormen voor, de biologische diversiteit. Met dit lid wordt niet beoogd een hiërarchie aan te brengen tussen dit Protocol en andere internationale instrumenten.
2. Niets in dit Protocol belet de partijen andere relevante internationale verdragen, waaronder specifieke verdragen voor toegang tot en verdeling van voordelen, op te stellen en uit te voeren, mits deze de doelen van het Verdrag en dit Protocol ondersteunen en er niet tegen indruisen.
3. Dit Protocol wordt tezamen met andere voor dit Protocol relevante internationale instrumenten op een wederzijds ondersteunende wijze uitgevoerd. Voldoende rekening zou moeten worden gehouden met nuttige en relevante lopende werkzaamheden of praktijken uit hoofde van deze internationale instrumenten en die van relevante internationale organisaties, mits deze de doelen van het Verdrag en dit Protocol ondersteunen en er niet tegen indruisen.

4. Dit Protocol is het instrument voor de tenuitvoerlegging van de bepalingen van het Verdrag voor toegang en verdeling van voordelen. Indien een specifiek internationaal instrument voor toegang tot en verdeling van voordelen van toepassing is dat verenigbaar is met en niet indruist tegen de doelen van het Verdrag en dit Protocol, is dit Protocol niet van toepassing op de partij of partijen bij het specifieke instrument voor wat de specifieke genetische rijkdom betreft die onder dat specifieke instrument valt en voor wat het doel van dat instrument betreft.

Artikel 5

Eerlijke en billijke verdeling van voordelen

1. Overeenkomstig artikel 15, derde en zevende lid, van het Verdrag worden voordelen die voortvloeien uit het gebruik van genetische rijkdommen alsmede uit daaruit voortvloeiende toepassingen en de commercialisering daarvan op een eerlijke en billijke wijze gedeeld met de partij die de rijkdommen heeft geleverd en het land van oorsprong daarvan is of een partij is die de genetische rijkdommen heeft verworven in overeenstemming met het Verdrag. De verdeling geschiedt op grond van onderling overeengekomen voorwaarden.
2. Elke partij neemt maatregelen van wetgevende of bestuurlijke aard, dan wel beleidsmaatregelen, waar passend, met de bedoeling te waarborgen dat de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van genetische rijkdommen die gehouden worden door inheemse en lokale gemeenschappen, in overeenstemming met de interne wetgeving ter zake van de verworven rechten van deze inheemse en lokale gemeenschappen op deze genetische rijkdommen op een eerlijke en billijke wijze met de betrokken gemeenschappen worden gedeeld op grond van onderling overeengekomen voorwaarden.
3. Ter uitvoering van het eerste lid neemt elke partij maatregelen van wetgevende of bestuurlijke aard, dan wel beleidsmaatregelen, waar passend.
4. Voordelen kunnen van financiële of niet-financiële aard zijn, met inbegrip van maar niet beperkt tot de voordelen vermeld in de Bijlage.
5. Elke partij neemt maatregelen van wetgevende of bestuurlijke aard, dan wel beleidsmaatregelen, waar passend, teneinde te bewerkstelligen dat de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen op een eerlijke en billijke wijze worden gedeeld met de inheemse en lokale gemeenschappen die deze kennis houden. De verdeling geschiedt op grond van onderling overeengekomen voorwaarden.

Artikel 6

Toegang tot genetische rijkdommen

1. Bij de uitoefening van soevereine rechten over natuurlijke rijkdommen en met inachtneming van de eisen krachtens interne wet- of regelgeving over toegang en verdeling van voordelen, is de toegang tot genetische rijkdommen voor hun gebruik onderworpen aan de voorafgaande geïnformeerde toestemming van de partij die deze rijkdommen levert en het land van oorsprong van deze rijkdommen is of van een partij die de genetische rijkdommen in overeenstemming met het Verdrag heeft verworven, tenzij anderszins bepaald door die partij.
2. In overeenstemming met het interne recht neemt elke partij maatregelen, waar passend, met de bedoeling te waarborgen dat de voorafgaande geïnformeerde toestemming of goedkeuring en betrokkenheid van inheemse en lokale gemeenschappen wordt verkregen voor de toegang tot genetische rijkdommen, indien zij het recht tot het verlenen van toegang tot deze rijkdommen hebben verworven.
3. Ingevolge het eerste lid van dit artikel neemt elke partij die voorafgaande geïnformeerde toestemming vereist de nodige maatregelen van wetgevende of bestuurlijke aard, dan wel beleidsmaatregelen, waar passend, teneinde:
 - a. te voorzien in rechtszekerheid, duidelijkheid en transparantie van hun interne wet- en regelgeving over toegang en verdeling van voordelen;
 - b. te voorzien in eerlijke en niet-willekeurige regels en procedures voor de toegang tot genetische rijkdommen;
 - c. informatie te verschaffen over hoe om voorafgaande geïnformeerde toestemming kan worden verzocht;

d. op kosteneffectieve wijze en binnen een redelijke termijn te voorzien in een duidelijke en transparante schriftelijke beslissing van een bevoegde nationale instantie;

e. te voorzien dat op het tijdstip van toegang een vergunning of een vergelijkbaar document wordt verstrekt als bewijs van de beslissing tot het verlenen van voorafgaande geïnformeerde toestemming en van de vaststelling van onderling overeengekomen voorwaarden, en dat het uitwisselingscentrum voor toegang en verdeling van voordelen dienovereenkomstig in kennis wordt gesteld;

f. indien van toepassing en met inachtneming van interne wetgeving, criteria en/of procedures vast te stellen voor het verwerven van voorafgaande geïnformeerde toestemming of goedkeuring en betrokkenheid van inheemse en lokale gemeenschappen voor de toegang tot genetische rijkdommen; en

g. duidelijke regels en procedures vast te stellen voor het vereisen en vaststellen van onderling overeen te komen voorwaarden. Deze voorwaarden worden schriftelijk vastgesteld en kunnen mede het volgende omvatten:

- i. een geschillenbeslechtingsclausule;
- ii. voorwaarden voor verdeling van voordelen, waaronder met betrekking tot intellectuele-eigendomsrechten;
- iii. voorwaarden voor later gebruik door een derde; en
- iv. waar toepasselijk, voorwaarden voor het wijzigen van het doel.

Artikel 7

Toegang tot traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen

In overeenstemming met het interne recht neemt elke partij maatregelen, waar passend, met de bedoeling te waarborgen dat toegang tot traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen die gehouden worden door inheemse en lokale gemeenschappen wordt verkregen met de voorafgaande en geïnformeerde toestemming of goedkeuring en betrokkenheid van deze inheemse en lokale gemeenschappen, en dat onderling overeengekomen voorwaarden zijn vastgesteld.

Artikel 8

Bijzondere overwegingen

Bij het uitwerken en uitvoeren van zijn wet- en regelgeving over toegang tot en verdeling van voordelen, dient elke partij:

a. voorwaarden te scheppen ter bevordering en aanmoediging van onderzoek dat bijdraagt aan het behoud en het duurzaam gebruik van biologische diversiteit, met name in ontwikkelingslanden, onder meer door vereenvoudigde maatregelen voor toegang voor niet-commerciële onderzoeksdoelen, rekening houdend met de behoefte dat een wijziging van het onderzoeksdoel in aanmerking moet worden genomen;

b. naar behoren rekening te houden met de kans op bestaande of dreigende noodsituaties die gevaarlijk of schadelijk (kunnen) zijn voor de gezondheid van mensen, dieren of planten, zoals nationaal of internationaal vastgesteld. Partijen kunnen rekening houden met de behoefte aan snelle toegang tot genetische rijkdommen en spoedige eerlijke en billijke verdeling van voordelen die voortvloeien uit het gebruik van die genetische rijkdommen, waaronder toegang tot betaalbare behandelingen voor hen in nood, met name in ontwikkelingslanden;

c. zich rekenschap te geven van het belang van genetische rijkdommen voor voedsel en landbouw en hun bijzondere betekenis voor de voedselzekerheid.

Artikel 9

Bijdrage aan behoud en duurzaam gebruik

De partijen moedigen gebruikers en leveranciers aan de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van genetische rijkdommen in te zetten voor het behoud van de biologische diversiteit en het duurzame gebruik van de bestanddelen daarvan.

Artikel 10

Mondiaal multilateraal mechanisme voor de verdeling van voordelen

Partijen overwegen de behoefte aan en modaliteiten van een mondiaal multilateraal mechanisme voor de verdeling van voordelen ten behoeve van de eerlijke en billijke verdeling van voordelen die voortvloeien uit het gebruik van genetische rijkdommen en traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen die voorkomen in grensoverschrijdende situaties of voor situaties waarin het onmogelijk is voorafgaande geïnformeerde toestemming te verlenen of te verkrijgen. De voordelen die door gebruikers van genetische rijkdommen en traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen via dit mechanisme worden gedeeld, worden ingezet ter ondersteuning van het wereldwijde behoud van biologische diversiteit en duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan.

Artikel 11

Grensoverschrijdende samenwerking

1. In situaties waarin dezelfde genetische rijkdommen in situ worden gevonden binnen het grondgebied van meer dan een partij, trachten deze partijen waar passend samen te werken, met de betrokkenheid van de desbetreffende inheemse en lokale gemeenschappen, waar toepasselijk, ten behoeve van de tenuitvoerlegging van dit Protocol.
2. Indien dezelfde traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen wordt gedeeld door een of meer inheemse en lokale gemeenschappen in verschillende partijen, trachten deze partijen waar passend samen te werken, met de betrokkenheid van de desbetreffende inheemse en lokale gemeenschappen ten behoeve van de verwezenlijking van het doel van dit Protocol.

Artikel 12

Traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen

1. Bij de uitvoering van hun verplichtingen krachtens dit Protocol houden de partijen in overeenstemming met hun interne recht rekening met het gewoonterecht, de gemeenschapsprotocollen en de procedures van inheemse en lokale gemeenschappen, al naargelang van toepassing, op het gebied van traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen.
2. Partijen stellen met daadwerkelijke betrokkenheid van de desbetreffende inheemse en lokale gemeenschappen mechanismen vast teneinde mogelijke gebruikers van traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen te informeren over hun verplichtingen, met inbegrip van maatregelen die beschikbaar zijn via het uitwisselingscentrum voor toegang en verdeling van voordelen voor de toegang tot en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen die voortvloeien uit het gebruik van deze kennis.
3. Partijen spannen zich in, waar passend, om de ontwikkeling te ondersteunen door inheemse en lokale gemeenschappen, met inbegrip van de vrouwen binnen deze gemeenschappen, van:
 - a. gemeenschapsprotocollen inzake toegang tot traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen die voortvloeien uit het gebruik van deze kennis;
 - b. minimumvereisten voor onderling overeen te komen voorwaarden ter waarborging van de eerlijke en billijke verdeling van voordelen die voortvloeien uit het gebruik van traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen; en
 - c. contractuele modelbepalingen voor de verdeling van voordelen die voortvloeien uit het gebruik van traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen.
4. Bij de tenuitvoerlegging van dit Protocol onthouden partijen zich zoveel mogelijk van beperking van het op de gewoonte stoelende gebruik en uitwisseling van genetische rijkdommen en daarmee verbonden traditionele kennis binnen en tussen inheemse en lokale gemeenschappen in overeenstemming met de doelen van het Verdrag.

Artikel 13

Nationale contactpunten en bevoegde nationale instanties

1. Elke partij wijst een nationaal contactpunt aan voor toegang en verdeling van voordelen. Het nationale contactpunt stelt informatie op de volgende wijze beschikbaar:
 - a. voor verzoekers om toegang tot genetische rijkdommen, informatie over de procedures voor het verkrijgen van voorafgaande geïnformeerde toestemming en het vaststellen van onderling overeen te komen voorwaarden, met inbegrip van de verdeling van voordelen;
 - b. voor verzoekers om toegang tot traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen, waar mogelijk, informatie over de procedures voor het verkrijgen van voorafgaande geïnformeerde toestemming of goedkeuring en betrokkenheid, waar passend, van inheemse en lokale gemeenschappen en het vaststellen van onderling overeen te komen voorwaarden, met inbegrip van de verdeling van voordelen; en
 - c. informatie over bevoegde nationale instanties, relevante inheemse en lokale gemeenschappen en relevante belanghebbenden.Het nationale contactpunt is verantwoordelijk voor de contacten met het Secretariaat.
2. Elke partij wijst een of meer bevoegde nationale instanties aan voor toegang en verdeling van voordelen. De bevoegde instanties zijn, in overeenstemming met de toepasselijke nationale maatregelen van wetgevende of bestuurlijke aard, dan wel beleidsmaatregelen, verantwoordelijk voor het verlenen van toegang, of, indien van toepassing, de afgifte van schriftelijk bewijs dat voldaan is aan de vereisten voor toegang en zijn verantwoordelijk voor advisering over de toepasselijke procedures en vereisten voor het verkrijgen van voorafgaande geïnformeerde toestemming en het aangaan van onderling overeengekomen voorwaarden.
3. Een partij mag één entiteit aanwijzen om de functies van zowel contactpunt als bevoegde nationale instantie te vervullen.
4. Elke partij stelt uiterlijk op de datum van inwerkingtreding van dit Protocol voor die partij het Secretariaat in kennis van de contactgegevens van haar nationale contactpunt en haar bevoegde nationale instantie of instanties. Wanneer een partij meer dan een bevoegde nationale instantie aanwijst, verstrekt zij het Secretariaat tegelijk met de kennisgeving daarvan relevante informatie over de respectieve taken van die instanties. Waar van toepassing wordt in deze informatie minimaal gespecificeerd welke bevoegde instantie verantwoordelijk is voor welke genetische rijkdommen. Elke partij stelt het Secretariaat onmiddellijk in kennis van eventuele wijzigingen in de aanwijzing van haar nationale contactpunt of in de contactgegevens of de taken van haar bevoegde nationale instantie of instanties.
5. Het Secretariaat stelt de krachtens het vierde lid ontvangen informatie ter beschikking via het uitwisselingscentrum voor toegang en verdeling van voordelen.

Artikel 14

Uitwisselingscentrum voor toegang en verdeling van voordelen en het delen van informatie

1. Als onderdeel van het uitwisselingsmechanisme overeenkomstig artikel 18, derde lid, van het Verdrag wordt een uitwisselingscentrum voor toegang en verdeling van voordelen opgericht. Het fungeert als een middel om informatie te delen met betrekking tot toegang en verdeling van voordelen. Het verschaft in het bijzonder toegang tot door partijen ter beschikking gestelde informatie relevant voor de tenuitvoerlegging van dit Protocol.
2. Onverminderd de bescherming van vertrouwelijke informatie, stelt elke partij de krachtens dit Protocol vereiste informatie alsmede de ingevolge besluiten genomen door de Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert vereiste informatie, ter beschikking aan het uitwisselingscentrum voor toegang en verdeling van voordelen. De informatie omvat:
 - a. maatregelen van wetgevende en bestuurlijke aard alsmede beleidsmaatregelen ter zake van toegang en verdeling van voordelen;
 - b. informatie over het nationale contactpunt en de bevoegde nationale instantie of instanties;en

c. vergunningen of vergelijkbare documenten afgegeven op het tijdstip van toegang als bewijs van de beslissing tot het verlenen van voorafgaande geïnformeerde toestemming en van de vaststelling van onderling overeengekomen voorwaarden.

3. Aanvullende informatie indien beschikbaar en waar passend kan omvatten:

- a. relevante bevoegde instanties van inheemse en lokale gemeenschappen en informatie waartoe aldus besloten wordt;
- b. contractuele modelbepalingen;
- c. methodes en middelen ontwikkeld voor het controleren van genetische rijkdommen; en
- d. gedragscodes en beste praktijken.

4. De werkwijze van het uitwisselingscentrum voor toegang en verdeling van voordelen, met inbegrip van de rapportage over zijn activiteiten, wordt door de Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert, tijdens haar eerste vergadering besproken en vastgesteld en vervolgens periodiek getoetst.

Artikel 15

Naleving van interne wet- of regelgeving over toegang en verdeling van voordelen

1. Elke partij neemt passende, doeltreffende en evenredige maatregelen van wetgevende of bestuurlijke aard, dan wel beleidsmaatregelen, om te bewerkstelligen dat de toegang tot genetische rijkdommen, die onder haar rechtsmacht worden gebruikt, is verkregen met voorafgaande geïnformeerde toestemming en dat er onderling overeengekomen voorwaarden zijn vastgesteld, zoals bepaald in de interne wet- en regelgeving over toegang en verdeling van voordelen van de andere partij.

2. Partijen nemen passende, doeltreffende en evenredige maatregelen om situaties aan te pakken waarin de maatregelen genomen in overeenstemming met het eerste lid niet worden nageleefd.

3. Partijen werken voor zover mogelijk en passend samen in gevallen van vermeende schending van interne wet- en regelgeving over toegang en verdeling van voordelen, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 16

Naleving van interne wet- of regelgeving over toegang en verdeling van voordelen van traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen

1. Elke partij neemt, waar passend, passende, doeltreffende en evenredige maatregelen van wetgevende of bestuurlijke aard, dan wel beleidsmaatregelen, om te bewerkstelligen dat de toegang tot traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen, die onder haar rechtsmacht worden gebruikt, is verkregen met voorafgaande geïnformeerde toestemming of goedkeuring en betrokkenheid van inheemse en lokale gemeenschappen en dat er onderling overeengekomen voorwaarden zijn vastgesteld, zoals bepaald in de interne wet- en regelgeving over toegang en verdeling van voordelen van de andere partij waar deze inheemse en lokale gemeenschappen zich bevinden.

2. Elke partij neemt passende, doeltreffende en evenredige maatregelen om situaties aan te pakken waarin de maatregelen genomen in overeenstemming met het eerste lid niet worden nageleefd.

3. Partijen werken voor zover mogelijk en passend samen in gevallen van vermeende schending van interne wet- en regelgeving over toegang en verdeling van voordelen, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 17

Het volgen van het gebruik van genetische rijkdommen

1. Teneinde naleving te ondersteunen, neemt elke partij maatregelen, waar passend, om het gebruik van genetische rijkdommen te volgen en de transparantie over het gebruik daarvan te vergroten.

Dergelijke maatregelen omvatten:

- a. het als volgt aanwijzen van een of meer controlepunten:

- i. aangewezen controlepunten verzamelen of ontvangen, waar passend en al naargelang van het geval, relevante informatie met betrekking tot voorafgaande geïnformeerde toestemming, de herkomst van de genetische rijkdom, de vaststelling van onderling overeengekomen voorwaarden en/of het gebruik van genetische rijkdommen;
 - ii. elke partij verlangt, waar passend en afhankelijk van de specifieke kenmerken van een aangewezen controlepunt, van gebruikers van genetische rijkdommen dat zij de onder i omschreven informatie verschaffen aan een aangewezen controlepunt. Elke partij neemt passende, doeltreffende en evenredige maatregelen om situaties van niet-naleving aan te pakken;
 - iii. deze informatie, met inbegrip van deze uit internationaal erkende certificaten betreffende naleving, indien beschikbaar, wordt, waar passend en onverminderd de bescherming van vertrouwelijke informatie, verschaft aan de relevante nationale instanties, de partij die de voorafgaande geïnformeerde toestemming heeft verleend en het uitwisselingscentrum voor toegang en verdeling van voordelen.
 - iv. de controlepunten moeten doeltreffend zijn en zouden taken moeten hebben die relevant zijn voor de tenuitvoerlegging van dit onderdeel a. Zij zouden relevant moeten zijn voor het gebruik van genetische rijkdommen of voor het verzamelen van relevante informatie tijdens onder meer elk stadium van onderzoek, ontwikkeling, innovatie, voorbereiding van commercialisering of commercialisering;
 - b. het aanmoedigen van gebruikers en leveranciers van genetische rijkdommen in de onderling overeen te komen voorwaarden ook bepalingen op te nemen voor het delen van informatie over de uitvoering van die voorwaarden, waaronder via rapportagevereisten; en
 - c. het aanmoedigen van het gebruik van kosteneffectieve communicatiemiddelen en -systemen.
2. Een vergunning of vergelijkbaar document afgegeven in overeenstemming met artikel 6, derde lid, onderdeel e, en ter beschikking gesteld aan het uitwisselingscentrum voor toegang en verdeling van voordelen vormt een internationaal erkend certificaat betreffende naleving.
3. Een internationaal erkend certificaat betreffende naleving fungeert als bewijs dat de toegang tot de genetische rijkdom waarop het betrekking heeft is verkregen met voorafgaande geïnformeerde toestemming en dat er onderling overeengekomen voorwaarden zijn vastgesteld, zoals vereist door de interne wet- of regelgeving over toegang en verdeling van voordelen van de partij die de voorafgaande geïnformeerde toestemming heeft verleend.
4. Het internationaal erkende certificaat betreffende naleving bevat ten minste de volgende informatie, tenzij die vertrouwelijk is:
- a. instantie van afgifte;
 - b. datum van afgifte;
 - c. de leverancier;
 - d. unieke identificatiecode van het certificaat;
 - e. persoon of entiteit aan wie/waaraan de voorafgaande geïnformeerde toestemming is verleend;
 - f. onderwerp of genetische rijkdommen waarop het certificaat betrekking heeft;
 - g. bevestiging dat er onderling overeengekomen voorwaarden zijn vastgesteld;
 - h. bevestiging dat voorafgaande geïnformeerde toestemming is verkregen; en
 - i. commerciële en/of niet-commerciële toepassing.

Artikel 18

Naleving van onderling overeengekomen voorwaarden

1. Bij de tenuitvoerlegging van artikel 6, derde lid, onderdeel g, onder i, en artikel 7, moedigt elke partij leveranciers en gebruikers van genetische rijkdommen en/of traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen aan in hun onderling overeen te komen voorwaarden, waar passend, bepalingen voor de regeling van geschillen op te nemen, waaronder:
- a. aan welke rechtsmacht zij geschillenbeslechtsprocessen onderwerpen;
 - b. het toepasselijke recht; en/of
 - c. opties voor alternatieve geschillenbeslechting, zoals bemiddeling of arbitrage.

2. Elke partij waarborgt dat in haar rechtsstelsel de mogelijkheid bestaat om beroep in te dienen, overeenkomstig toepasselijke bevoegdheidsvereisten, in geval er zich geschillen voordoen die voortvloeien uit onderling overeengekomen voorwaarden.
3. Elke partij neemt, waar passend, effectieve maatregelen betreffende:
 - a. toegang tot de rechter; en
 - b. het gebruik van mechanismen over de wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse vonnissen en scheidsrechterlijke uitspraken.
4. De Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert, toetst de doeltreffendheid van dit artikel in overeenstemming met artikel 31 van dit Protocol.

Artikel 19

Contractuele modelbepalingen

1. Elke partij moedigt, waar passend, de ontwikkeling, de modernisering en het gebruik aan van sectorale en sectoroverschrijdende contractuele modelbepalingen voor onderling over te komen voorwaarden.
2. De Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert, inventariseert periodiek het gebruik van sectorale en sectoroverschrijdende contractuele modelbepalingen.

Artikel 20

Gedragscodes, richtlijnen en beste praktijken en/of normen

1. Elke partij moedigt, waar passend, de ontwikkeling, de modernisering en het gebruik aan van vrijwillige gedragscodes, richtlijnen en beste praktijken en/of normen voor toegang en verdeling van voordelen.
2. De Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert inventariseert periodiek het gebruik van vrijwillige gedragscodes, richtlijnen en beste praktijken en/of normen en neemt de aanneming van specifieke gedragscodes, richtlijnen en beste praktijken en/of normen in overweging.

Artikel 21

Bewustmaking

Elke partij neemt maatregelen ter bewustmaking van het belang van genetische rijkdommen en traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen en daarmee samenhangende kwesties op het gebied van toegang en verdeling van voordelen. Deze maatregelen kunnen onder andere omvatten:

- a. bekendheid geven aan dit Protocol en zijn doel;
- b. organiseren van bijeenkomsten van inheemse en lokale gemeenschappen en relevante belanghebbenden;
- c. instellen en instandhouden van een loket ter ondersteuning van inheemse en lokale gemeenschappen en relevante belanghebbenden;
- d. verspreiden van informatie via een nationaal uitwisselingsmechanisme;
- e. in overleg met inheemse en lokale gemeenschappen en relevante belanghebbenden bekendheid geven aan vrijwillige gedragscodes, richtlijnen en beste praktijken en/of normen;
- f. bevorderen van, waar passend, het intern, regionaal en internationaal uitwisselen van ervaringen;
- g. voorlichting en training voor gebruikers en leveranciers van genetische rijkdommen en traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen over hun verplichtingen op het gebied van toegang en verdeling van voordelen;
- h. betrekken van inheemse en lokale gemeenschappen en relevante belanghebbenden bij de tenuitvoerlegging van dit Protocol; en
- i. bewustmaking van gemeenschapsprotocollen en procedures van inheemse en lokale gemeenschappen.

Artikel 22
Capaciteit

1. De partijen werken samen bij de capaciteitsvorming, capaciteitsontwikkeling en versterking van de personele middelen en institutionele capaciteiten om dit Protocol effectief uit te voeren in partijen die ontwikkelingslanden zijn, met name de minstontwikkelde landen en kleine eilandstaten in ontwikkeling, en partijen met een economie in overgang, onder andere via bestaande mondiale, regionale, subregionale en nationale instellingen en organisaties. In dit verband zouden partijen de betrokkenheid van inheemse en lokale gemeenschappen en relevante belanghebbenden, met inbegrip van non-gouvernementele organisaties en de private sector, moeten bevorderen.
2. Voor de capaciteitsvorming en -ontwikkeling bij de tenuitvoerlegging van dit Protocol wordt in overeenstemming met de relevante bepalingen van het Verdrag ten volle rekening gehouden met de behoefte aan financiële middelen van partijen die ontwikkelingslanden zijn, met name de minstontwikkelde landen en kleine eilandstaten in ontwikkeling, en partijen met een economie in overgang.
3. Ten behoeve van passende maatregelen met betrekking tot de tenuitvoerlegging van dit Protocol, zouden partijen die ontwikkelingslanden zijn, met name de minstontwikkelde landen en kleine eilandstaten in ontwikkeling, en partijen met een economie in overgang hun nationale capaciteitsbehoeften en -prioriteiten moeten vaststellen door middel van zelfevaluatie van nationale capaciteit. Daarbij zouden deze partijen de capaciteitsbehoeften en -prioriteiten van inheemse en lokale gemeenschappen en relevante belanghebbenden die door hen zijn geïdentificeerd moeten ondersteunen, de capaciteitsbehoeften en -prioriteiten van vrouwen benadrukkend.
4. Ter ondersteuning van de tenuitvoerlegging van dit Protocol kunnen de capaciteitsvorming en -ontwikkeling zich onder andere richten op de volgende kerngebieden:
 - a. capaciteit voor de tenuitvoerlegging van dit Protocol en de naleving van de verplichtingen daarin;
 - b. capaciteit voor het onderhandelen over onderling overeen te komen voorwaarden;
 - c. capaciteit voor de ontwikkeling, uitvoering en handhaving van interne maatregelen van wetgevende en bestuurlijke aard, dan wel beleidsmaatregelen, inzake toegang en verdeling van voordelen; en
 - d. capaciteit van landen voor de ontwikkeling van eigen onderzoeksmogelijkheden teneinde waarde aan hun eigen genetische rijkdommen toe te voegen.
5. Maatregelen in overeenstemming met het eerste tot en met het vierde lid kunnen onder andere omvatten:
 - a. juridische en institutionele ontwikkeling;
 - b. bevorderen van eerlijkheid en billijkheid bij onderhandelingen, zoals scholing voor onderhandelingen over onderling overeen te komen voorwaarden;
 - c. toezicht houden op en handhaven van naleving;
 - d. toepassing van de beste beschikbare communicatiemiddelen en op het internet gebaseerde systemen ten behoeve van activiteiten betreffende toegang en verdeling van voordelen;
 - e. ontwikkeling en gebruik van taxatiemethodes;
 - f. bioprospectie, aanverwant onderzoek en taxonomische studies;
 - g. overdracht van technologie, en infrastructuur en technische capaciteit om deze overdracht van technologie duurzaam te maken;
 - h. vergroting van de bijdrage van activiteiten betreffende toegang en verdeling van voordelen aan het behoud van biologische diversiteit en het duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan;
 - i. bijzondere maatregelen ter vergroting van de capaciteit van relevante belanghebbenden wat betreft toegang en verdeling van voordelen; en
 - j. bijzondere maatregelen ter vergroting van de capaciteit van inheemse en lokale gemeenschappen met nadruk op de versterking van de capaciteit van de vrouwen binnen die gemeenschappen wat betreft de toegang tot genetische rijkdommen en/of traditionele kennis met betrekking tot genetische rijkdommen.
6. Aan het uitwisselingcentrum voor de toegang tot en verdeling van voordelen zou informatie moeten worden verstrekt over capaciteitsvorming en ontwikkelingsinitiatieven die in overeenstemming met het eerste tot en met vijfde lid op nationaal, regionaal en internationaal niveau zijn ontplooid ten einde

synergie en afstemming op het gebied van capaciteitsvorming en ontwikkeling voor de toegang tot en verdeling van voordelen te bevorderen.

Artikel 23

Overdracht van technologie en samenwerking

In overeenstemming met de artikelen 15, 16, 18 en 19 van het Verdrag werken de partijen met elkaar samen bij technische en wetenschappelijke onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's, met inbegrip van biotechnologische onderzoeksactiviteiten, ter verwezenlijking van het doel van dit Protocol. De partijen verplichten zich de toegang tot technologie door en de overdracht daarvan aan partijen die ontwikkelingslanden zijn, met name de minstontwikkelde landen en kleine eilandstaten in ontwikkeling, en partijen met een economie in overgang te bevorderen en aan te moedigen, teneinde de ontwikkeling en versterking van een gedegen en levensvatbare technologische en wetenschappelijke basis mogelijk te maken ter verwezenlijking van de doelen van het Verdrag en dit Protocol. Waar mogelijk en passend vindt zulke samenwerking plaats in en met een partij of partijen die genetische rijkdommen levert of leveren en het land of de landen van herkomst van deze rijkdommen is of zijn of een partij of partijen die de genetische rijkdommen heeft of hebben verkregen in overeenstemming met het Verdrag.

Artikel 24

Niet-partijen

De partijen moedigen niet-partijen aan zich aan dit Protocol te houden en het uitwisselingscentrum voor toegang en verdeling van voordelen relevante informatie te verstrekken.

Artikel 25

Financieel mechanisme en middelen

1. Bij de bestudering van financiële middelen voor de tenuitvoerlegging van dit Protocol houden de partijen rekening met de bepalingen van artikel 20 van het Verdrag.
2. Het financiële mechanisme van het Verdrag is het financiële mechanisme voor dit Protocol.
3. Ten aanzien van de in artikel 22 van dit Protocol bedoelde capaciteitsvorming en -ontwikkeling houdt de Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert, bij het geven van richtsnoeren voor het in het tweede lid bedoelde financiële mechanisme, ter overweging door de Conferentie van de partijen, rekening met de behoefte aan financiële middelen van partijen die ontwikkelingslanden zijn, met name de minstontwikkelde landen en kleine eilandstaten in ontwikkeling, en van partijen met een economie in overgang, alsmede met de capaciteitsbehoeften en -prioriteiten van inheemse en lokale gemeenschappen, met inbegrip van de vrouwen binnen die gemeenschappen.
4. In het kader van het eerste lid houden de partijen eveneens rekening met de behoeften van de partijen die ontwikkelingslanden zijn, met name de minstontwikkelde landen en kleine eilandstaten in ontwikkeling, en van de partijen met een economie in overgang wanneer zij trachten hun behoeften aan capaciteitsvorming en -ontwikkeling met het oog op de tenuitvoerlegging van dit Protocol te bepalen en daaraan te voldoen.
5. De richtsnoeren voor het financiële mechanisme van het Verdrag in relevante besluiten van de Conferentie van de partijen, met inbegrip van die welke vóór de vaststelling van dit Protocol zijn goedgekeurd, zijn van overeenkomstige toepassing op de bepalingen van dit artikel.
6. Langs bilaterale, regionale en multilaterale kanalen kunnen de partijen die ontwikkelde landen zijn tevens financiële en andere middelen verschaffen voor de tenuitvoerlegging van de bepalingen van dit Protocol, waarvan de partijen die ontwikkelingslanden zijn en de partijen met een economie in overgang gebruik kunnen maken.

Artikel 26

Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert

1. De Conferentie van de partijen fungeert als de vergadering van de partijen bij dit Protocol.
2. Partijen bij het Verdrag die geen partij bij dit Protocol zijn, kunnen als waarnemer deelnemen aan de werkzaamheden van elke vergadering van de Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert. Wanneer de Conferentie van de partijen als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert, worden besluiten krachtens dit Protocol uitsluitend genomen door de partijen bij dit Protocol.
3. Wanneer de Conferentie van de partijen als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert, wordt elk lid van het bureau van de Conferentie van de partijen dat een partij bij het Verdrag vertegenwoordigt die op dat moment geen partij bij dit Protocol is, vervangen door een lid dat door en uit de partijen bij dit Protocol wordt gekozen.
4. De Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert, toetst geregeld de tenuitvoerlegging van dit Protocol en neemt binnen haar mandaat de besluiten die nodig zijn om de effectieve tenuitvoerlegging daarvan te bevorderen. Zij vervult de functies die haar bij dit Protocol zijn toegewezen en:
 - a. doet aanbevelingen inzake alle aangelegenheden die voor de tenuitvoerlegging van dit Protocol nodig zijn;
 - b. stelt hulporganen in voor zover deze nodig worden geacht voor de tenuitvoerlegging van dit Protocol;
 - c. verzoekt om en gebruikt naar behoefte de diensten van, de samenwerking met en informatie van bevoegde internationale organisaties en intergouvernementele en niet-gouvernementele organen;
 - d. stelt de vorm en de regelmaat vast voor de indiening van informatie die overeenkomstig artikel 29 van dit Protocol dient te worden verstrekt en onderzoekt deze informatie en de door hulporganen ingediende verslagen;
 - e. onderzoekt en aanvaardt indien nodig wijzigingen van dit Protocol en de Bijlage daarvan, alsmede aanvullende bijlagen van dit Protocol die voor de tenuitvoerlegging van dit Protocol nodig worden geacht; en
 - f. vervult alle andere functies die voor de tenuitvoerlegging van dit Protocol nodig kunnen zijn.
5. Het reglement van orde van de Conferentie van de partijen en het financieel reglement van het Verdrag zijn van overeenkomstige toepassing op dit Protocol, tenzij door de Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert bij consensus anderszins wordt besloten.
6. De eerste vergadering van de Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert, wordt door het Secretariaat belegd tegelijkertijd met de eerste vergadering van de Conferentie van de partijen die na de datum van inwerkingtreding van dit Protocol wordt gehouden. Latere gewone vergaderingen van de Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert, worden tegelijkertijd met gewone vergaderingen van de Conferentie van de partijen gehouden, tenzij door de Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert anders wordt besloten.
7. Buitengewone vergaderingen van de Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert, worden gehouden op andere tijdstippen die door de Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert, nodig worden geacht of op schriftelijk verzoek van een partij, mits het verzoek binnen zes maanden na de mededeling daarvan aan de partijen door het Secretariaat door minimaal een derde van de partijen wordt gesteund.
8. De Verenigde Naties, haar gespecialiseerde organisaties en de Internationale Organisatie voor Atoomenergie, alsmede elke lidstaat daarvan of waarnemer daarbij die geen partij bij het Verdrag is, kunnen als waarnemer worden vertegenwoordigd op de vergaderingen van de Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert. Elke andere instelling of organisatie, nationaal of internationaal, gouvernementeel of niet-gouvernementeel, die bevoegd is op gebieden die onder dit Protocol vallen en het Secretariaat haar wens te kennen heeft gegeven op een vergadering van de Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert, als waarnemer te zijn vertegenwoordigd, kan als zodanig worden toegelaten, tenzij ten minste een derde van de aanwezige partijen hiertegen bezwaar maakt. Tenzij in dit artikel anders is

bepaald, geldt voor de toelating en de deelneming van waarnemers het in het in het vijfde lid bedoelde reglement van orde.

Artikel 27 *Hulporganen*

1. Bij of krachtens het Verdrag ingestelde hulporganen kunnen, mede na een besluit van de Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert, ten behoeve van dit Protocol fungeren. Een dergelijk besluit omschrijft de te verrichten taken.
2. Partijen bij het Verdrag die geen partij bij dit Protocol zijn, kunnen als waarnemer deelnemen aan de werkzaamheden van vergaderingen van deze hulporganen. Wanneer een hulporgaan van het Verdrag fungeert als hulporgaan van dit Protocol, worden besluiten krachtens het Protocol uitsluitend door partijen bij dit Protocol genomen.
3. Wanneer een hulporgaan van het Verdrag zijn functies uitoefent met betrekking tot aangelegenheden die verband houden met dit Protocol, wordt elk lid van het bureau van dat hulporgaan dat een partij bij het Verdrag vertegenwoordigt, die op dat tijdstip geen partij bij dit Protocol is, vervangen door een lid dat door en uit de partijen bij dit Protocol wordt gekozen.

Artikel 28 *Secretariaat*

1. Het bij artikel 24 van het Verdrag ingestelde Secretariaat fungeert als secretariaat van dit Protocol.
2. Artikel 24, eerste lid, van het Verdrag inzake de taken van het Secretariaat is van overeenkomstige toepassing op dit Protocol.
3. Voorzover zij te onderscheiden zijn, worden de kosten van de diensten van het Secretariaat voor dit Protocol door de partijen bij dit Protocol gedragen. De Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert, besluit tijdens haar eerste vergadering over de daartoe benodigde budgettaire bepalingen.

Artikel 29 *Toezicht en rapportage*

Elke partij houdt toezicht op de tenuitvoerlegging van haar verplichtingen krachtens dit Protocol en brengt met tussenpozen en in de vorm die wordt bepaald door de Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert, verslag uit aan de Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert over maatregelen die zij voor de tenuitvoerlegging van dit Protocol heeft genomen.

Artikel 30 *Procedures en mechanismen om de naleving van dit Protocol te bevorderen*

De Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert, overweegt en aanvaardt tijdens haar eerste vergadering samenwerkingsprocedures en institutionele mechanismen om de naleving van de bepalingen van dit Protocol te bevorderen en gevallen van niet-naleving aan de orde te stellen. De procedures en mechanismen omvatten bepalingen om waar nodig advies of bijstand aan te bieden. Zij staan los van en doen geen afbreuk aan de in artikel 27 van het Verdrag vastgestelde procedures en mechanismen voor de regeling van geschillen.

Artikel 31 *Evaluatie en toetsing*

De Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert, voert vier jaar na de inwerkingtreding van dit Protocol en daarna met tussenpozen die worden bepaald door de

Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit Protocol fungeert een evaluatie van de doeltreffendheid van dit Protocol uit.

Artikel 32
Ondertekening

Dit Protocol staat open voor ondertekening door partijen bij het Verdrag op het Hoofdkwartier van de Verenigde Naties in New York van 2 februari 2011 tot 1 februari 2012.

Artikel 33
Inwerkingtreding

1. Dit Protocol treedt in werking op de negentigste dag na de datum van nederlegging van de vijftigste akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding door staten of regionale organisaties voor economische integratie die partij zijn bij het Verdrag.
2. Voor een staat of regionale organisatie voor economische integratie die dit Protocol bekrachtigt, aanvaardt, goedkeurt dan wel daartoe toetreedt na de nederlegging van de vijftigste akte, bedoeld in het eerste lid, treedt dit Protocol in werking op de negentigste dag na de datum waarop die staat of regionale organisatie voor economische integratie zijn of haar akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding heeft nedergelegd of op de datum waarop het Verdrag voor die staat of regionale organisatie voor economische integratie in werking treedt, indien deze datum later valt.
3. Voor de toepassing van het eerste en tweede lid wordt een door een regionale organisatie voor economische integratie nedergelegde akte niet meegeteld naast de door lidstaten van die organisatie nedergelegde akten.

Artikel 34
Voorbehouden

Ten aanzien van dit Protocol kan geen enkel voorbehoud worden gemaakt.

Artikel 35
Opzegging

1. Na het verstrijken van twee jaar te rekenen vanaf de datum waarop dit Protocol voor een partij in werking is getreden, kan die partij dit Protocol te allen tijde opzeggen door middel van een schriftelijke kennisgeving aan de depositaris.
2. De opzegging wordt van kracht na het verstrijken van een jaar na de datum van ontvangst ervan door de depositaris of op enige latere datum vermeld in de kennisgeving van de opzegging.

Artikel 36
Authentieke teksten

Het oorspronkelijke exemplaar van dit Protocol, waarvan de Arabische, de Chinese, de Engelse, de Franse, de Russische en de Spaanse tekst gelijkelijk authentiek zijn, wordt nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, dit Protocol op de aangegeven data hebben ondertekend.

GEDAAN te Nagoya op 29 oktober tweeduizend tien.

Bijlage **Financiële en niet-financiële voordelen**

1. Financiële voordelen omvatten, maar zijn niet beperkt tot:
 - a. vergoedingen voor toegang of een vergoeding per verzameld of anderszins verkregen monster;
 - b. betalingen vooraf;
 - c. mijlpaalbetalingen;
 - d. betaling van royalty's;
 - e. vergoedingen voor licenties in geval van commercialisering;
 - f. bijzondere vergoedingen te betalen aan trustfondsen ter ondersteuning van het behoud en duurzaam gebruik van biodiversiteit;
 - g. salarissen en preferentiële voorwaarden indien onderling overeengekomen;
 - h. financiering van onderzoek;
 - i. joint-ventures;
 - j. gezamenlijke eigendom van relevante intellectuele-eigendomsrechten.
2. Niet-financiële voordelen omvatten, maar zijn niet beperkt tot:
 - a. delen van de resultaten van onderzoek en ontwikkeling;
 - b. samenwerking bij en bijdragen aan wetenschappelijke onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's, met name op het gebied van biotechnologie, waar mogelijk in de partij die de genetische rijkdommen levert;
 - c. participatie in productontwikkeling;
 - d. samenwerking bij en bijdragen aan onderwijs en training;
 - e. toelating tot *ex situ* voorzieningen voor genetische rijkdommen en tot databases;
 - f. overdracht aan de leverancier van de genetische rijkdommen van kennis en technologie tegen eerlijke en meestbegunstigde voorwaarden, met inbegrip van concessionele en preferentiële voorwaarden, indien overeengekomen, in het bijzonder kennis en technologie die gebruikmaken van genetische rijkdommen, met inbegrip van biotechnologie, of die relevant zijn voor het behoud en duurzaam gebruik van biologische diversiteit;
 - g. versterking van de capaciteit voor de overdracht van technologie;
 - h. institutionele capaciteitsopbouw;
 - i. menselijke en materiële hulpbronnen ter versterking van de capaciteit voor het beheer en handhaving van toegangsvoorschriften;
 - j. training met betrekking tot genetische rijkdommen met volledige deelname van landen die genetische rijkdommen leveren, en waar mogelijk in die landen;
 - k. toegang tot wetenschappelijke informatie die relevant is voor het behoud en duurzaam gebruik van biologische diversiteit, met inbegrip van biologische inventarissen en taxonomische studies;
 - l. bijdragen aan de lokale economie;
 - m. onderzoek gericht op prioritaire behoeften, zoals gezondheid en voedselzekerheid, rekening houdend met lokale toepassingen van genetische rijkdommen in de partij die genetische rijkdommen levert;
 - n. institutionele en professionele relaties die kunnen voortvloeien uit een overeenkomst over toegang en verdeling van voordelen en latere samenwerkingsactiviteiten;
 - o. voordelen inzake zekerheid omtrent voedsel en middelen van bestaan;
 - p. maatschappelijke erkenning;
 - q. gezamenlijke eigendom van relevante intellectuele-eigendomsrechten.

UITTREKSEL UIT GROTERE TEKST : ENGELSE VERSIE

بروتوكول ناغويا بشأن الحصول على الموارد الجينية
والتقاسم العادل والمنصف للمنافع الناشئة عن استخدامها
الملحق باتفاقية التنوع البيولوجي

生物多样性公约关于获取遗传资源和公正和公平分享
其利用所产生惠益的名古屋议定书

NAGOYA PROTOCOL ON ACCESS TO GENETIC RESOURCES
AND THE FAIR AND EQUITABLE SHARING OF BENEFITS
ARISING FROM THEIR UTILIZATION TO THE CONVENTION
ON BIOLOGICAL DIVERSITY

PROTOCOLE DE NAGOYA SUR L'ACCÈS AUX RESSOURCES
GÉNÉTIQUES ET LE PARTAGE JUSTE ET ÉQUITABLE DES
AVANTAGES DÉCOULANT DE LEUR UTILISATION RELATIF À
LA CONVENTION SUR LA DIVERSITÉ BIOLOGIQUE

НАГОЙСКИЙ ПРОТОКОЛ РЕГУЛИРОВАНИЯ ДОСТУПА
К ГЕНЕТИЧЕСКИМ РЕСУРСАМ И СОВМЕСТНОГО
ИСПОЛЬЗОВАНИЯ НА СПРАВЕДЛИВОЙ И РАВНОЙ ОСНОВЕ
ВЫГОД ОТ ИХ ПРИМЕНЕНИЯ К КОНВЕНЦИИ
О БИОЛОГИЧЕСКОМ РАЗНООБРАЗИИ

PROTOCOLO DE NAGOYA SOBRE ACCESO A LOS RECURSOS
GENÉTICOS Y PARTICIPACIÓN JUSTA Y EQUITATIVA EN LOS
BENEFICIOS QUE SE DERIVEN DE SU UTILIZACIÓN AL
CONVENIO SOBRE LA DIVERSIDAD BIOLÓGICA

**NAGOYA PROTOCOL ON ACCESS TO GENETIC RESOURCES
AND THE FAIR AND EQUITABLE SHARING OF BENEFITS
ARISING FROM THEIR UTILIZATION TO THE CONVENTION
ON BIOLOGICAL DIVERSITY**

UNITED NATIONS
2010

**NAGOYA PROTOCOL ON ACCESS TO GENETIC RESOURCES AND
THE FAIR AND EQUITABLE SHARING OF BENEFITS ARISING
FROM THEIR UTILIZATION TO THE CONVENTION ON
BIOLOGICAL DIVERSITY**

The Parties to this Protocol,

Being Parties to the Convention on Biological Diversity, hereinafter referred to as “the Convention”,

Recalling that the fair and equitable sharing of benefits arising from the utilization of genetic resources is one of three core objectives of the Convention, and *recognizing* that this Protocol pursues the implementation of this objective within the Convention,

Reaffirming the sovereign rights of States over their natural resources and according to the provisions of the Convention,

Recalling further Article 15 of the Convention,

Recognizing the important contribution to sustainable development made by technology transfer and cooperation to build research and innovation capacities for adding value to genetic resources in developing countries, in accordance with Articles 16 and 19 of the Convention,

Recognizing that public awareness of the economic value of ecosystems and biodiversity and the fair and equitable sharing of this economic value with the custodians of biodiversity are key incentives for the conservation of biological diversity and the sustainable use of its components,

Acknowledging the potential role of access and benefit-sharing to contribute to the conservation and sustainable use of biological diversity, poverty eradication and environmental sustainability and thereby contributing to achieving the Millennium Development Goals,

Acknowledging the linkage between access to genetic resources and the fair and equitable sharing of benefits arising from the utilization of such resources,

Recognizing the importance of providing legal certainty with respect to access to genetic resources and the fair and equitable sharing of benefits arising from their utilization,

Further recognizing the importance of promoting equity and fairness in negotiation of mutually agreed terms between providers and users of genetic resources,

Recognizing also the vital role that women play in access and benefit-sharing and *affirming* the need for the full participation of women at all levels of policymaking and implementation for biodiversity conservation,

Determined to further support the effective implementation of the access and benefit-sharing provisions of the Convention,

Recognizing that an innovative solution is required to address the fair and equitable sharing of benefits derived from the utilization of genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources that occur in transboundary situations or for which it is not possible to grant or obtain prior informed consent,

Recognizing the importance of genetic resources to food security, public health, biodiversity conservation, and the mitigation of and adaptation to climate change,

Recognizing the special nature of agricultural biodiversity, its distinctive features and problems needing distinctive solutions,

Recognizing the interdependence of all countries with regard to genetic resources for food and agriculture as well as their special nature and importance for achieving food security worldwide and for sustainable development of agriculture in the context of poverty alleviation and climate change and acknowledging the fundamental role of the International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture and the FAO Commission on Genetic Resources for Food and Agriculture in this regard,

Mindful of the International Health Regulations (2005) of the World Health Organization and the importance of ensuring access to human pathogens for public health preparedness and response purposes,

Acknowledging ongoing work in other international forums relating to access and benefit-sharing,

Recalling the Multilateral System of Access and Benefit-sharing established under the International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture developed in harmony with the Convention,

Recognizing that international instruments related to access and benefit-sharing should be mutually supportive with a view to achieving the objectives of the Convention,

Recalling the relevance of Article 8(j) of the Convention as it relates to traditional knowledge associated with genetic resources and the fair and equitable sharing of benefits arising from the utilization of such knowledge,

Noting the interrelationship between genetic resources and traditional knowledge, their inseparable nature for indigenous and local communities, the importance of the traditional knowledge for the conservation of biological diversity and the sustainable use of its components, and for the sustainable livelihoods of these communities,

Recognizing the diversity of circumstances in which traditional knowledge associated with genetic resources is held or owned by indigenous and local communities,

Mindful that it is the right of indigenous and local communities to identify the rightful holders of their traditional knowledge associated with genetic resources, within their communities,

Further recognizing the unique circumstances where traditional knowledge associated with genetic resources is held in countries, which may be oral, documented or in other forms, reflecting a rich cultural heritage relevant for conservation and sustainable use of biological diversity,

Noting the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, and

Affirming that nothing in this Protocol shall be construed as diminishing or extinguishing the existing rights of indigenous and local communities,

Have agreed as follows:

ARTICLE 1

OBJECTIVE

The objective of this Protocol is the fair and equitable sharing of the benefits arising from the utilization of genetic resources, including by appropriate access to genetic resources and by appropriate transfer of relevant technologies, taking into account all rights over those resources and to

technologies, and by appropriate funding, thereby contributing to the conservation of biological diversity and the sustainable use of its components.

ARTICLE 2

USE OF TERMS

The terms defined in Article 2 of the Convention shall apply to this Protocol. In addition, for the purposes of this Protocol:

- (a) “Conference of the Parties” means the Conference of the Parties to the Convention;
- (b) “Convention” means the Convention on Biological Diversity;
- (c) “Utilization of genetic resources” means to conduct research and development on the genetic and/or biochemical composition of genetic resources, including through the application of biotechnology as defined in Article 2 of the Convention;
- (d) “Biotechnology” as defined in Article 2 of the Convention means any technological application that uses biological systems, living organisms, or derivatives thereof, to make or modify products or processes for specific use;
- (e) “Derivative” means a naturally occurring biochemical compound resulting from the genetic expression or metabolism of biological or genetic resources, even if it does not contain functional units of heredity.

ARTICLE 3

SCOPE

This Protocol shall apply to genetic resources within the scope of Article 15 of the Convention and to the benefits arising from the utilization of such resources. This Protocol shall also apply to traditional knowledge associated with genetic resources within the scope of the Convention and to the benefits arising from the utilization of such knowledge.

ARTICLE 4

RELATIONSHIP WITH INTERNATIONAL AGREEMENTS AND INSTRUMENTS

1. The provisions of this Protocol shall not affect the rights and obligations of any Party deriving from any existing international agreement, except where the exercise of those rights and obligations would cause a serious damage or threat to biological diversity. This paragraph is not intended to create a hierarchy between this Protocol and other international instruments.
2. Nothing in this Protocol shall prevent the Parties from developing and implementing other relevant international agreements, including other specialized access and benefit-sharing agreements, provided that they are supportive of and do not run counter to the objectives of the Convention and this Protocol.
3. This Protocol shall be implemented in a mutually supportive manner with other international instruments relevant to this Protocol. Due regard should be paid to useful and relevant ongoing work or practices under such international instruments and relevant international organizations, provided that they are supportive of and do not run counter to the objectives of the Convention and this Protocol.
4. This Protocol is the instrument for the implementation of the access and benefit-sharing provisions of the Convention. Where a specialized international access and benefit-sharing instrument applies that is consistent with, and does not run counter to the objectives of the Convention and this Protocol, this Protocol does not apply for the Party or Parties to the specialized instrument in respect of the specific genetic resource covered by and for the purpose of the specialized instrument.

ARTICLE 5

FAIR AND EQUITABLE BENEFIT-SHARING

1. In accordance with Article 15, paragraphs 3 and 7 of the Convention, benefits arising from the utilization of genetic resources as well as subsequent applications and commercialization shall be shared in a fair and equitable way with the Party providing such resources that is the country of origin of such resources or a Party that has acquired the genetic resources in accordance with the Convention. Such sharing shall be upon mutually agreed terms.

2. Each Party shall take legislative, administrative or policy measures, as appropriate, with the aim of ensuring that benefits arising from the utilization of genetic resources that are held by indigenous and local communities, in accordance with domestic legislation regarding the established rights of these indigenous and local communities over these genetic resources, are shared in a fair and equitable way with the communities concerned, based on mutually agreed terms.
3. To implement paragraph 1 above, each Party shall take legislative, administrative or policy measures, as appropriate.
4. Benefits may include monetary and non monetary benefits, including but not limited to those listed in the Annex.
5. Each Party shall take legislative, administrative or policy measures as appropriate, in order that the benefits arising from the utilization of traditional knowledge associated with genetic resources are shared in a fair and equitable way with indigenous and local communities holding such knowledge. Such sharing shall be upon mutually agreed terms.

ARTICLE 6

ACCESS TO GENETIC RESOURCES

1. In the exercise of sovereign rights over natural resources, and subject to domestic access and benefit-sharing legislation or regulatory requirements, access to genetic resources for their utilization shall be subject to the prior informed consent of the Party providing such resources that is the country of origin of such resources or a Party that has acquired the genetic resources in accordance with the Convention, unless otherwise determined by that Party.
2. In accordance with domestic law, each Party shall take measures, as appropriate, with the aim of ensuring that the prior informed consent or approval and involvement of indigenous and local communities is obtained for access to genetic resources where they have the established right to grant access to such resources.
3. Pursuant to paragraph 1 above, each Party requiring prior informed consent shall take the necessary legislative, administrative or policy measures, as appropriate, to:
 - (a) Provide for legal certainty, clarity and transparency of their domestic access and benefit sharing legislation or regulatory requirements;

(b) Provide for fair and non-arbitrary rules and procedures on accessing genetic resources;

(c) Provide information on how to apply for prior informed consent;

(d) Provide for a clear and transparent written decision by a competent national authority, in a cost-effective manner and within a reasonable period of time;

(e) Provide for the issuance at the time of access of a permit or its equivalent as evidence of the decision to grant prior informed consent and of the establishment of mutually agreed terms, and notify the Access and Benefit-sharing Clearing-House accordingly;

(f) Where applicable, and subject to domestic legislation, set out criteria and/or processes for obtaining prior informed consent or approval and involvement of indigenous and local communities for access to genetic resources; and

(g) Establish clear rules and procedures for requiring and establishing mutually agreed terms. Such terms shall be set out in writing and may include, *inter alia*:

(i) A dispute settlement clause;

(ii) Terms on benefit-sharing, including in relation to intellectual property rights;

(iii) Terms on subsequent third-party use, if any; and

(iv) Terms on changes of intent, where applicable.

ARTICLE 7

ACCESS TO TRADITIONAL KNOWLEDGE ASSOCIATED WITH GENETIC RESOURCES

In accordance with domestic law, each Party shall take measures, as appropriate, with the aim of ensuring that traditional knowledge associated with genetic resources that is held by indigenous and local communities is accessed with the prior and informed consent or approval and involvement of these indigenous and local communities, and that mutually agreed terms have been established.

ARTICLE 8

SPECIAL CONSIDERATIONS

In the development and implementation of its access and benefit-sharing legislation or regulatory requirements, each Party shall:

(a) Create conditions to promote and encourage research which contributes to the conservation and sustainable use of biological diversity, particularly in developing countries, including through simplified measures on access for non-commercial research purposes, taking into account the need to address a change of intent for such research;

(b) Pay due regard to cases of present or imminent emergencies that threaten or damage human, animal or plant health, as determined nationally or internationally. Parties may take into consideration the need for expeditious access to genetic resources and expeditious fair and equitable sharing of benefits arising out of the use of such genetic resources, including access to affordable treatments by those in need, especially in developing countries;

(c) Consider the importance of genetic resources for food and agriculture and their special role for food security.

ARTICLE 9

CONTRIBUTION TO CONSERVATION AND SUSTAINABLE USE

The Parties shall encourage users and providers to direct benefits arising from the utilization of genetic resources towards the conservation of biological diversity and the sustainable use of its components.

ARTICLE 10

GLOBAL MULTILATERAL BENEFIT-SHARING MECHANISM

Parties shall consider the need for and modalities of a global multilateral benefit-sharing mechanism to address the fair and equitable sharing of benefits derived from the utilization of genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources that occur in transboundary situations or for which it is not possible to grant or obtain prior informed consent. The benefits shared by users of genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources through this mechanism shall be used to support the conservation of biological diversity and the sustainable use of its components globally.

ARTICLE 11

TRANSBOUNDARY COOPERATION

1. In instances where the same genetic resources are found *in situ* within the territory of more than one Party, those Parties shall endeavour to cooperate, as appropriate, with the involvement of indigenous and local communities concerned, where applicable, with a view to implementing this Protocol.
2. Where the same traditional knowledge associated with genetic resources is shared by one or more indigenous and local communities in several Parties, those Parties shall endeavour to cooperate, as appropriate, with the involvement of the indigenous and local communities concerned, with a view to implementing the objective of this Protocol.

ARTICLE 12

TRADITIONAL KNOWLEDGE ASSOCIATED WITH GENETIC RESOURCES

1. In implementing their obligations under this Protocol, Parties shall in accordance with domestic law take into consideration indigenous and local communities' customary laws, community protocols and procedures, as applicable, with respect to traditional knowledge associated with genetic resources.
2. Parties, with the effective participation of the indigenous and local communities concerned, shall establish mechanisms to inform potential users of traditional knowledge associated with genetic resources about their obligations, including measures as made available through the Access and Benefit-sharing Clearing-House for access to and fair and equitable sharing of benefits arising from the utilization of such knowledge.
3. Parties shall endeavour to support, as appropriate, the development by indigenous and local communities, including women within these communities, of:
 - (a) Community protocols in relation to access to traditional knowledge associated with genetic resources and the fair and equitable sharing of benefits arising out of the utilization of such knowledge;
 - (b) Minimum requirements for mutually agreed terms to secure the fair and equitable sharing of benefits arising from the utilization of traditional knowledge associated with genetic resources; and

(c) Model contractual clauses for benefit-sharing arising from the utilization of traditional knowledge associated with genetic resources.

4. Parties, in their implementation of this Protocol, shall, as far as possible, not restrict the customary use and exchange of genetic resources and associated traditional knowledge within and amongst indigenous and local communities in accordance with the objectives of the Convention.

ARTICLE 13

NATIONAL FOCAL POINTS AND COMPETENT NATIONAL AUTHORITIES

1. Each Party shall designate a national focal point on access and benefit-sharing. The national focal point shall make information available as follows:

(a) For applicants seeking access to genetic resources, information on procedures for obtaining prior informed consent and establishing mutually agreed terms, including benefit-sharing;

(b) For applicants seeking access to traditional knowledge associated with genetic resources, where possible, information on procedures for obtaining prior informed consent or approval and involvement, as appropriate, of indigenous and local communities and establishing mutually agreed terms including benefit-sharing; and

(c) Information on competent national authorities, relevant indigenous and local communities and relevant stakeholders.

The national focal point shall be responsible for liaison with the Secretariat.

2. Each Party shall designate one or more competent national authorities on access and benefit sharing. Competent national authorities shall, in accordance with applicable national legislative, administrative or policy measures, be responsible for granting access or, as applicable, issuing written evidence that access requirements have been met and be responsible for advising on applicable procedures and requirements for obtaining prior informed consent and entering into mutually agreed terms.

3. A Party may designate a single entity to fulfil the functions of both focal point and competent national authority.

4. Each Party shall, no later than the date of entry into force of this Protocol for it, notify the Secretariat of the contact information of its national

focal point and its competent national authority or authorities. Where a Party designates more than one competent national authority, it shall convey to the Secretariat, with its notification thereof, relevant information on the respective responsibilities of those authorities. Where applicable, such information shall, at a minimum, specify which competent authority is responsible for the genetic resources sought. Each Party shall forthwith notify the Secretariat of any changes in the designation of its national focal point or in the contact information or responsibilities of its competent national authority or authorities.

5. The Secretariat shall make information received pursuant to paragraph 4 above available through the Access and Benefit-sharing Clearing-House.

ARTICLE 14

THE ACCESS AND BENEFIT-SHARING CLEARING-HOUSE AND INFORMATION SHARING

1. An Access and Benefit-sharing Clearing-House is hereby established as part of the clearing house mechanism under Article 18, paragraph 3, of the Convention. It shall serve as a means for sharing of information related to access and benefit-sharing. In particular, it shall provide access to information made available by each Party relevant to the implementation of this Protocol.

2. Without prejudice to the protection of confidential information, each Party shall make available to the Access and Benefit-sharing Clearing-House any information required by this Protocol, as well as information required pursuant to the decisions taken by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. The information shall include:

(a) Legislative, administrative and policy measures on access and benefit-sharing;

(b) Information on the national focal point and competent national authority or authorities; and

(c) Permits or their equivalent issued at the time of access as evidence of the decision to grant prior informed consent and of the establishment of mutually agreed terms.

3. Additional information, if available and as appropriate, may include:

(a) Relevant competent authorities of indigenous and local communities, and information as so decided;

- (b) Model contractual clauses;
- (c) Methods and tools developed to monitor genetic resources; and
- (d) Codes of conduct and best practices.

4. The modalities of the operation of the Access and Benefit-sharing Clearing-House, including reports on its activities, shall be considered and decided upon by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol at its first meeting, and kept under review thereafter.

ARTICLE 15

COMPLIANCE WITH DOMESTIC LEGISLATION OR REGULATORY REQUIREMENTS ON ACCESS AND BENEFIT-SHARING

1. Each Party shall take appropriate, effective and proportionate legislative, administrative or policy measures to provide that genetic resources utilized within its jurisdiction have been accessed in accordance with prior informed consent and that mutually agreed terms have been established, as required by the domestic access and benefit-sharing legislation or regulatory requirements of the other Party.
2. Parties shall take appropriate, effective and proportionate measures to address situations of non compliance with measures adopted in accordance with paragraph 1 above.
3. Parties shall, as far as possible and as appropriate, cooperate in cases of alleged violation of domestic access and benefit-sharing legislation or regulatory requirements referred to in paragraph 1 above.

ARTICLE 16

COMPLIANCE WITH DOMESTIC LEGISLATION OR REGULATORY REQUIREMENTS ON ACCESS AND BENEFIT- SHARING FOR TRADITIONAL KNOWLEDGE ASSOCIATED WITH GENETIC RESOURCES

1. Each Party shall take appropriate, effective and proportionate legislative, administrative or policy measures, as appropriate, to provide that traditional knowledge associated with genetic resources utilized within their jurisdiction has been accessed in accordance with prior informed consent or approval and involvement of indigenous and local communities and that

mutually agreed terms have been established, as required by domestic access and benefit sharing legislation or regulatory requirements of the other Party where such indigenous and local communities are located.

2. Each Party shall take appropriate, effective and proportionate measures to address situations of non-compliance with measures adopted in accordance with paragraph 1 above.

3. Parties shall, as far as possible and as appropriate, cooperate in cases of alleged violation of domestic access and benefit-sharing legislation or regulatory requirements referred to in paragraph 1 above.

ARTICLE 17

MONITORING THE UTILIZATION OF GENETIC RESOURCES

1. To support compliance, each Party shall take measures, as appropriate, to monitor and to enhance transparency about the utilization of genetic resources. Such measures shall include:

(a) The designation of one or more checkpoints, as follows:

(i) Designated checkpoints would collect or receive, as appropriate, relevant information related to prior informed consent, to the source of the genetic resource, to the establishment of mutually agreed terms, and/or to the utilization of genetic resources, as appropriate;

(ii) Each Party shall, as appropriate and depending on the particular characteristics of a designated checkpoint, require users of genetic resources to provide the information specified in the above paragraph at a designated checkpoint. Each Party shall take appropriate, effective and proportionate measures to address situations of non-compliance;

(iii) Such information, including from internationally recognized certificates of compliance where they are available, will, without prejudice to the protection of confidential information, be provided to relevant national authorities, to the Party providing prior informed consent and to the Access and Benefit-sharing Clearing-House, as appropriate;

- (iv) Check points must be effective and should have functions relevant to implementation of this subparagraph (a). They should be relevant to the utilization of genetic resources, or to the collection of relevant information at, *inter alia*, any stage of research, development, innovation, pre-commercialization or commercialization.

(b) Encouraging users and providers of genetic resources to include provisions in mutually agreed terms to share information on the implementation of such terms, including through reporting requirements; and

(c) Encouraging the use of cost-effective communication tools and systems.

2. A permit or its equivalent issued in accordance with Article 6, paragraph 3 (e) and made available to the Access and Benefit-sharing Clearing-House, shall constitute an internationally recognized certificate of compliance.

3. An internationally recognized certificate of compliance shall serve as evidence that the genetic resource which it covers has been accessed in accordance with prior informed consent and that mutually agreed terms have been established, as required by the domestic access and benefit-sharing legislation or regulatory requirements of the Party providing prior informed consent.

4. The internationally recognized certificate of compliance shall contain the following minimum information when it is not confidential:

- (a) Issuing authority;
- (b) Date of issuance;
- (c) The provider;
- (d) Unique identifier of the certificate;
- (e) The person or entity to whom prior informed consent was granted;
- (f) Subject-matter or genetic resources covered by the certificate;
- (g) Confirmation that mutually agreed terms were established;

- (h) Confirmation that prior informed consent was obtained; and
- (i) Commercial and/or non-commercial use.

ARTICLE 18

COMPLIANCE WITH MUTUALLY AGREED TERMS

1. In the implementation of Article 6, paragraph 3 (g) (i) and Article 7, each Party shall encourage providers and users of genetic resources and/or traditional knowledge associated with genetic resources to include provisions in mutually agreed terms to cover, where appropriate, dispute resolution including:

- (a) The jurisdiction to which they will subject any dispute resolution processes;

- (b) The applicable law; and/or

- (c) Options for alternative dispute resolution, such as mediation or arbitration.

2. Each Party shall ensure that an opportunity to seek recourse is available under their legal systems, consistent with applicable jurisdictional requirements, in cases of disputes arising from mutually agreed terms.

3. Each Party shall take effective measures, as appropriate, regarding:

- (a) Access to justice; and

- (b) The utilization of mechanisms regarding mutual recognition and enforcement of foreign judgments and arbitral awards.

4. The effectiveness of this article shall be reviewed by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol in accordance with Article 31 of this Protocol.

ARTICLE 19

MODEL CONTRACTUAL CLAUSES

1. Each Party shall encourage, as appropriate, the development, update and use of sectoral and cross-sectoral model contractual clauses for mutually agreed terms.

2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall periodically take stock of the use of sectoral and cross-sectoral model contractual clauses.

ARTICLE 20

CODES OF CONDUCT, GUIDELINES AND BEST PRACTICES AND/OR STANDARDS

1. Each Party shall encourage, as appropriate, the development, update and use of voluntary codes of conduct, guidelines and best practices and/or standards in relation to access and benefit-sharing.
2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall periodically take stock of the use of voluntary codes of conduct, guidelines and best practices and/or standards and consider the adoption of specific codes of conduct, guidelines and best practices and/or standards.

ARTICLE 21

AWARENESS-RAISING

Each Party shall take measures to raise awareness of the importance of genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources, and related access and benefit sharing issues. Such measures may include, *inter alia*:

- (a) Promotion of this Protocol, including its objective;
- (b) Organization of meetings of indigenous and local communities and relevant stakeholders;
- (c) Establishment and maintenance of a help desk for indigenous and local communities and relevant stakeholders;
- (d) Information dissemination through a national clearing-house;
- (e) Promotion of voluntary codes of conduct, guidelines and best practices and/or standards in consultation with indigenous and local communities and relevant stakeholders;
- (f) Promotion of, as appropriate, domestic, regional and international exchanges of experience;

(g) Education and training of users and providers of genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources about their access and benefit-sharing obligations;

(h) Involvement of indigenous and local communities and relevant stakeholders in the implementation of this Protocol; and

(i) Awareness-raising of community protocols and procedures of indigenous and local communities.

ARTICLE 22

CAPACITY

1. The Parties shall cooperate in the capacity-building, capacity development and strengthening of human resources and institutional capacities to effectively implement this Protocol in developing country Parties, in particular the least developed countries and small island developing States among them, and Parties with economies in transition, including through existing global, regional, subregional and national institutions and organizations. In this context, Parties should facilitate the involvement of indigenous and local communities and relevant stakeholders, including non-governmental organizations and the private sector.

2. The need of developing country Parties, in particular the least developed countries and small island developing States among them, and Parties with economies in transition for financial resources in accordance with the relevant provisions of the Convention shall be taken fully into account for capacity building and development to implement this Protocol.

3. As a basis for appropriate measures in relation to the implementation of this Protocol, developing country Parties, in particular the least developed countries and small island developing States among them, and Parties with economies in transition should identify their national capacity needs and priorities through national capacity self-assessments. In doing so, such Parties should support the capacity needs and priorities of indigenous and local communities and relevant stakeholders, as identified by them, emphasizing the capacity needs and priorities of women.

4. In support of the implementation of this Protocol, capacity-building and development may address, *inter alia*, the following key areas:

(a) Capacity to implement, and to comply with the obligations of, this Protocol;

- (b) Capacity to negotiate mutually agreed terms;
- (c) Capacity to develop, implement and enforce domestic legislative, administrative or policy measures on access and benefit-sharing; and
- (d) Capacity of countries to develop their endogenous research capabilities to add value to their own genetic resources.

5. Measures in accordance with paragraphs 1 to 4 above may include, *inter alia*:

- (a) Legal and institutional development;
- (b) Promotion of equity and fairness in negotiations, such as training to negotiate mutually agreed terms;
- (c) The monitoring and enforcement of compliance;
- (d) Employment of best available communication tools and Internet-based systems for access and benefit-sharing activities;
- (e) Development and use of valuation methods;
- (f) Bioprospecting, associated research and taxonomic studies;
- (g) Technology transfer, and infrastructure and technical capacity to make such technology transfer sustainable;
- (h) Enhancement of the contribution of access and benefit-sharing activities to the conservation of biological diversity and the sustainable use of its components;
- (i) Special measures to increase the capacity of relevant stakeholders in relation to access and benefit-sharing; and
- (j) Special measures to increase the capacity of indigenous and local communities with emphasis on enhancing the capacity of women within those communities in relation to access to genetic resources and/or traditional knowledge associated with genetic resources.

6. Information on capacity-building and development initiatives at national, regional and international levels, undertaken in accordance with paragraphs 1 to 5 above, should be provided to the Access and Benefit-sharing

Clearing-House with a view to promoting synergy and coordination on capacity-building and development for access and benefit-sharing.

ARTICLE 23

TECHNOLOGY TRANSFER, COLLABORATION AND COOPERATION

In accordance with Articles 15, 16, 18 and 19 of the Convention, the Parties shall collaborate and cooperate in technical and scientific research and development programmes, including biotechnological research activities, as a means to achieve the objective of this Protocol. The Parties undertake to promote and encourage access to technology by, and transfer of technology to, developing country Parties, in particular the least developed countries and small island developing States among them, and Parties with economies in transition, in order to enable the development and strengthening of a sound and viable technological and scientific base for the attainment of the objectives of the Convention and this Protocol. Where possible and appropriate such collaborative activities shall take place in and with a Party or the Parties providing genetic resources that is the country or are the countries of origin of such resources or a Party or Parties that have acquired the genetic resources in accordance with the Convention.

ARTICLE 24

NON-PARTIES

The Parties shall encourage non-Parties to adhere to this Protocol and to contribute appropriate information to the Access and Benefit-sharing Clearing-House.

ARTICLE 25

FINANCIAL MECHANISM AND RESOURCES

1. In considering financial resources for the implementation of this Protocol, the Parties shall take into account the provisions of Article 20 of the Convention.
2. The financial mechanism of the Convention shall be the financial mechanism for this Protocol.
3. Regarding the capacity-building and development referred to in Article 22 of this Protocol, the Conference of the Parties serving as the

meeting of the Parties to this Protocol, in providing guidance with respect to the financial mechanism referred to in paragraph 2 above, for consideration by the Conference of the Parties, shall take into account the need of developing country Parties, in particular the least developed countries and small island developing States among them, and of Parties with economies in transition, for financial resources, as well as the capacity needs and priorities of indigenous and local communities, including women within these communities.

4. In the context of paragraph 1 above, the Parties shall also take into account the needs of the developing country Parties, in particular the least developed countries and small island developing States among them, and of the Parties with economies in transition, in their efforts to identify and implement their capacity-building and development requirements for the purposes of the implementation of this Protocol.

5. The guidance to the financial mechanism of the Convention in relevant decisions of the Conference of the Parties, including those agreed before the adoption of this Protocol, shall apply, *mutatis mutandis*, to the provisions of this Article.

6. The developed country Parties may also provide, and the developing country Parties and the Parties with economies in transition avail themselves of, financial and other resources for the implementation of the provisions of this Protocol through bilateral, regional and multilateral channels.

ARTICLE 26

CONFERENCE OF THE PARTIES SERVING AS THE MEETING OF THE PARTIES TO THIS PROTOCOL

1. The Conference of the Parties shall serve as the meeting of the Parties to this Protocol.

2. Parties to the Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the proceedings of any meeting of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by those that are Parties to it.

3. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, any member of the Bureau of the Conference of the Parties representing a Party to the Convention but, at that time, not a Party to this Protocol, shall be substituted by a member to be elected by and from among the Parties to this Protocol.

4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall keep under regular review the implementation of this Protocol and shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote its effective implementation. It shall perform the functions assigned to it by this Protocol and shall:

(a) Make recommendations on any matters necessary for the implementation of this Protocol;

(b) Establish such subsidiary bodies as are deemed necessary for the implementation of this Protocol;

(c) Seek and utilize, where appropriate, the services and cooperation of, and information provided by, competent international organizations and intergovernmental and non-governmental bodies;

(d) Establish the form and the intervals for transmitting the information to be submitted in accordance with Article 29 of this Protocol and consider such information as well as reports submitted by any subsidiary body;

(e) Consider and adopt, as required, amendments to this Protocol and its Annex, as well as any additional annexes to this Protocol, that are deemed necessary for the implementation of this Protocol; and

(f) Exercise such other functions as may be required for the implementation of this Protocol.

5. The rules of procedure of the Conference of the Parties and financial rules of the Convention shall be applied, *mutatis mutandis*, under this Protocol, except as may be otherwise decided by consensus by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.

6. The first meeting of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be convened by the Secretariat and held concurrently with the first meeting of the Conference of the Parties that is scheduled after the date of the entry into force of this Protocol. Subsequent ordinary meetings of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be held concurrently with ordinary meetings of the Conference of the Parties, unless otherwise decided by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.

7. Extraordinary meetings of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Conference of the Parties serving as the meeting

of the Parties to this Protocol, or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to the Parties by the Secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.

8. The United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State member thereof or observers thereto not party to the Convention, may be represented as observers at meetings of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. Any body or agency, whether national or international, governmental or non-governmental, that is qualified in matters covered by this Protocol and that has informed the Secretariat of its wish to be represented at a meeting of the Conference of the Parties serving as a meeting of the Parties to this Protocol as an observer, may be so admitted, unless at least one third of the Parties present object. Except as otherwise provided in this Article, the admission and participation of observers shall be subject to the rules of procedure, as referred to in paragraph 5 above.

ARTICLE 27

SUBSIDIARY BODIES

1. Any subsidiary body established by or under the Convention may serve this Protocol, including upon a decision of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. Any such decision shall specify the tasks to be undertaken.

2. Parties to the Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the proceedings of any meeting of any such subsidiary bodies. When a subsidiary body of the Convention serves as a subsidiary body to this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by Parties to this Protocol.

3. When a subsidiary body of the Convention exercises its functions with regard to matters concerning this Protocol, any member of the bureau of that subsidiary body representing a Party to the Convention but, at that time, not a Party to this Protocol, shall be substituted by a member to be elected by and from among the Parties to this Protocol.

ARTICLE 28

SECRETARIAT

1. The Secretariat established by Article 24 of the Convention shall serve as the secretariat to this Protocol.

2. Article 24, paragraph 1, of the Convention on the functions of the Secretariat shall apply, *mutatis mutandis*, to this Protocol.

3. To the extent that they are distinct, the costs of the secretariat services for this Protocol shall be met by the Parties hereto. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first meeting, decide on the necessary budgetary arrangements to this end.

ARTICLE 29

MONITORING AND REPORTING

Each Party shall monitor the implementation of its obligations under this Protocol, and shall, at intervals and in the format to be determined by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, report to the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol on measures that it has taken to implement this Protocol.

ARTICLE 30

PROCEDURES AND MECHANISMS TO PROMOTE COMPLIANCE WITH THIS PROTOCOL

The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first meeting, consider and approve cooperative procedures and institutional mechanisms to promote compliance with the provisions of this Protocol and to address cases of non-compliance. These procedures and mechanisms shall include provisions to offer advice or assistance, where appropriate. They shall be separate from, and without prejudice to, the dispute settlement procedures and mechanisms under Article 27 of the Convention.

ARTICLE 31

ASSESSMENT AND REVIEW

The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall undertake, four years after the entry into force of this Protocol and thereafter at intervals determined by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, an evaluation of the effectiveness of this Protocol.

ARTICLE 32**SIGNATURE**

This Protocol shall be open for signature by Parties to the Convention at the United Nations Headquarters in New York, from 2 February 2011 to 1 February 2012.

ARTICLE 33**ENTRY INTO FORCE**

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fiftieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession by States or regional economic integration organizations that are Parties to the Convention.
2. This Protocol shall enter into force for a State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves this Protocol or accedes thereto after the deposit of the fiftieth instrument as referred to in paragraph 1 above, on the ninetieth day after the date on which that State or regional economic integration organization deposits its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, or on the date on which the Convention enters into force for that State or regional economic integration organization, whichever shall be the later.
3. For the purposes of paragraphs 1 and 2 above, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

ARTICLE 34**RESERVATIONS**

No reservations may be made to this Protocol.

ARTICLE 35**WITHDRAWAL**

1. At any time after two years from the date on which this Protocol has entered into force for a Party, that Party may withdraw from this Protocol by giving written notification to the Depositary.

2. Any such withdrawal shall take place upon expiry of one year after the date of its receipt by the Depositary, or on such later date as may be specified in the notification of the withdrawal.

ARTICLE 36

AUTHENTIC TEXTS

The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized to that effect, have signed this Protocol on the dates indicated.

DONE at Nagoya on this twenty-ninth day of October, two thousand and ten.

*Annex***MONETARY AND NON-MONETARY BENEFITS**

1. Monetary benefits may include, but not be limited to:
 - (a) Access fees/fee per sample collected or otherwise acquired;
 - (b) Up-front payments;
 - (c) Milestone payments;
 - (d) Payment of royalties;
 - (e) Licence fees in case of commercialization;
 - (f) Special fees to be paid to trust funds supporting conservation and sustainable use of biodiversity;
 - (g) Salaries and preferential terms where mutually agreed;
 - (h) Research funding;
 - (i) Joint ventures;
 - (j) Joint ownership of relevant intellectual property rights.
2. Non-monetary benefits may include, but not be limited to:
 - (a) Sharing of research and development results;
 - (b) Collaboration, cooperation and contribution in scientific research and development programmes, particularly biotechnological research activities, where possible in the Party providing genetic resources;
 - (c) Participation in product development;
 - (d) Collaboration, cooperation and contribution in education and training;
 - (e) Admittance to *ex situ* facilities of genetic resources and to databases;

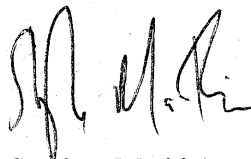
- (f) Transfer to the provider of the genetic resources of knowledge and technology under fair and most favourable terms, including on concessional and preferential terms where agreed, in particular, knowledge and technology that make use of genetic resources, including biotechnology, or that are relevant to the conservation and sustainable utilization of biological diversity;
- (g) Strengthening capacities for technology transfer;
- (h) Institutional capacity-building;
- (i) Human and material resources to strengthen the capacities for the administration and enforcement of access regulations;
- (j) Training related to genetic resources with the full participation of countries providing genetic resources, and where possible, in such countries;
- (k) Access to scientific information relevant to conservation and sustainable use of biological diversity, including biological inventories and taxonomic studies;
- (l) Contributions to the local economy;
- (m) Research directed towards priority needs, such as health and food security, taking into account domestic uses of genetic resources in the Party providing genetic resources;
- (n) Institutional and professional relationships that can arise from an access and benefit sharing agreement and subsequent collaborative activities;
- (o) Food and livelihood security benefits;
- (p) Social recognition;
- (q) Joint ownership of relevant intellectual property rights.

I hereby certify that the foregoing text is a true copy of the Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and the Fair and Equitable Sharing of Benefits Arising from their Utilization to the Convention on Biological Diversity, adopted at Nagoya on 29 October 2010, the original of which is deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Je certifie que le texte qui précède est une copie conforme du Protocole de Nagoya sur l'accès aux ressources génétiques et le partage juste et équitable des avantages découlant de leur utilisation relatif à la Convention sur la diversité biologique, adopté à Nagoya le 29 octobre 2010, dont l'original se trouve déposé auprès du Secrétaire général des Nations Unies.

For the Assistant Secretary-General,
in charge of the Office of
Legal Affairs

Pour le Sous-Secrétaire général,
chargé du Bureau des
affaires juridiques

Stephen Mathias

United Nations
New York, 22 December 2010

Organisation des Nations Unies
New York, le 22 décembre 2010